

gemeente Tynaarlo

Najaarsbrief 2020

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk Zaaknummer: 1007058	Bijlage[n]
Behandeld door C. Zijlstra	Doorkiesnummer 0592 - 26 66 62	Vries 07-10-2020	

Onderwerp: Najaarsbrief 2020

Geachte raadsleden,

Hierbij presenteren wij u de najaarsbrief 2020 als onderdeel van de voortgangsinformatie in de planning & control cyclus. In deze brief beschrijven wij de afwijkingen van de begroting 2020. Dit met het doel uw raad te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de diverse hoofdstukken en beleidsterreinen.

We zitten in een bijzondere periode. In februari 2020 kregen we te maken met de uitbraak van het COVID-19 (corona)virus. Deze wereldwijde uitbraak heeft maatschappelijke en economische effecten waardoor van een crisis kan worden gesproken. Eerder hebben wij in de voorjaarsbrief een impactanalyse opgenomen, hieruit bleek dat in die vroege fase veel onduidelijk en onzeker was. Ook nu blijkt dit voor veel beleidsterreinen nog steeds het geval te zijn. In bijlage 3 van deze najaarsbrief hebben we voor diverse beleidsterreinen aangegeven welke effecten wij zien of verwachten als gevolg van COVID-19. Hier geldt dat wegens de onzeker- en onduidelijkheid niet in alle gevallen de consequenties in beeld kunnen worden gebracht. We hebben geprobeerd om met de kennis van nu, de voornaamste consequenties in beeld te brengen van de COVID-19 pandemie op onze gemeentelijke taken en financiën.

Het maatregelenpakket dat in 2019 is vastgesteld om het sociaal domein sluitend te krijgen begint zijn vruchten af te werpen. Toch blijken niet alle maatregelen in de volle breedte gerealiseerd te kunnen worden of dat dit meer tijd vergt dan oorspronkelijk werd verwacht. De afgelopen maanden zijn aangegrepen om een intensief proces te doorlopen om dit maatregelenpakket te actualiseren naar een maatregelenpakket 2.0. De raad is hierover in september geïnformeerd. Dit leidt bij de begroting 2021 tot een concreet voorstel om te komen tot een duurzaam houdbaar sociaal domein.

<i>Postadres</i>	<i>Bezoekadres</i>	<i>Website</i>	<i>Bankrelaties</i>
Postbus 5, 9480 AA Vries	Kornoeljeplein 1, Vries	www.tynaarlo.nl	IBAN: NL02BNGH0285079050 IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)
<i>Telefoonnummer</i>	<i>Faxnummer</i>	<i>E-mail</i>	BIC: BNGHNL2G
[0592] 26 66 62	[085] 20 84 923	info@tynaarlo.nl	

Beeld van de najaarsbrief

In deze najaarsbrief passen we de begroting 2020 aan met een bedrag van € 1.169.000 negatief, waarvan een bedrag van € 2.800.000 als gevolg van het geprognosticeerde tekort in het sociaal domein. Daarmee tellen de overige bijstellingen op tot circa € 1.631.000 positief. Daarnaast doen we een aantal voorstellen om mutaties in reserves en voorzieningen te doen. Tot slot stellen we een aantal wijzigingen in kredieten voor.

Proces

Deze najaarsbrief is de tweede bijstelling op de begroting van het lopende boekjaar 2020. De eerste bijstelling betrof de voorjaarsbrief 2020. In deze najaarsbrief worden de lopende begroting en de planning van het jaar 2020 gemonitord en waar nodig doen we voorstellen voor het bijstellen van de begroting 2020. Eventuele meerjarige effecten die uit deze najaarsbrief volgen, nemen we mee in de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024.

Ook dit jaar hebben we kritisch gekeken naar de mee te nemen gelden. We hanteren het beleid dat het geld in principe terugvloeit naar de algemene reserve, tenzij er een goed en duidelijk verhaal aan gekoppeld is. Ook dit jaar zijn er posten over om mee te nemen, elk met hun eigen verhaal.

Voortgang en ontwikkelingen per hoofdstuk

De begroting 2020 bestaat uit negen hoofdstukken. “Bestuur en ondersteuning”, “Veiligheid, Verkeer, vervoer en waterstaat”, “Economie”, “Onderwijs”, “Sport, cultuur en recreatie”, “Sociaal domein”, “Volksgezondheid en milieu” en “Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing”. Indien de voortgang van de doelen en acties uit de begroting verloopt volgens planning, maken wij hier in deze najaarsbrief geen melding van. Wij melden alleen afwijkingen en bijzonderheden. Dit heeft geresulteerd in een compacte najaarsbrief.

Toelichting aanpassing exploitatie

Voor het verhogen van de inzichtelijkheid en het vergroten van de leesbaarheid lichten we alleen financiële afwijkingen op taakveldniveau groter dan € 25.000 toe. Om diezelfde reden geven we ook geen tekstuele toelichting op de volgende typen financiële wijzigingen:

- Budgettair neutrale wijzigingen als gevolg van een ontvangen subsidie met daartegenover een hiermee verplicht samenhangende uitgave;
- Budgettair neutrale technische wijzigingen.

Alle aanpassingen per taakveld zijn opgenomen in de tabel in bijlage 1.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders

Mr. J. Th. van Nieukerken
Gemeentesecretaris

Drs. M.J.F.J. Thijsen
Burgemeester

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning	7
Hoofdstuk 1 Veiligheid	8
Hoofdstuk 2 Verkeer en vervoer en waterstaat	8
Hoofdstuk 3 Economie	9
Hoofdstuk 4 Onderwijs	11
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie	12
Hoofdstuk 6 Sociaal domein	15
Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu	17
Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	19
Aanpassingen in bestaande kredieten	23
Aanpassingen in reserves en voorzieningen	25
Mee te nemen gelden 2020 – 2021 en update incidenteel nieuw beleid	27
Actualisatie maatschappelijke kredieten	39
Voorstellen voor besluitvorming	41
Bijlage 1: Bijstelling begroting 2020	43
Bijlage 2: Monitor sociaal domein	47
Bijlage 3: Impactanalyse COVID-19	61

Hoofdstuk 0 || Bestuur en ondersteuning

Actualisatie exploitatie 2020

Gegevens- en privacybeheer

In 2020 is gewerkt aan actualisatie en optimalisatie van de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) en de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG). Het is een wettelijke verplichting om de basisregistraties op orde te houden. Om deze basisregistraties te kunnen actualiseren was inzet van extra middelen noodzakelijk. Dit heeft meer kosten met zich meegebracht dan vooraf was verwacht. Dit geeft een incidenteel nadeel aan de lastenkant van € 50.000.

Beheer gebouwen

Het aantal gebouwen in tijdelijk beheer is gestegen waarbij ook sprake is van een langere duur van de periode waarin ze in beheer zijn. Dit leidt tot een incidenteel nadeel aan de lastenkant van € 44.000.

Verwerking Septembercirculaire 2020

De septembercirculaire 2020 geeft op totaalniveau een positieve bijstelling van € 955.000 aan de batenkant. Deze bijstellingen bestaan op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

Wijzigingen uitkeringsfactor/-basis	- € 125.000
Taakmutaties	€ 6.000
WOZ-waarde mutaties	€ 63.000
Decentralisatie uitkeringen	€ 44.000
3D's (Participatie)	€ 28.000
Steunpakket COVID-19	€ 843.000
BTW compensatiefonds	€ 96.000
Totaal	€ 955.000

Conform de algemene stelregel worden decentralisatie uitkeringen en mutaties t.b.v. het sociaal domein budgetneutraal verwerkt. Per saldo gaat dit om een bedrag van € 108.000, waarbij een bedrag van € 8.000 reeds bij de voorjaarsbrief is verwerkt.

Daarnaast wordt voorgesteld om de financiële middelen die wij ontvangen vanuit het 'steunpakket COVID-19' toe te voegen aan een, nog te vormen, bestemmingsreserve. Voor- en nadelen als gevolg van de maatregelen rondom COVID-19 worden dan zoveel mogelijk met de betreffende reserve verrekend zodat we zicht houden op toegenomen kosten en lagere inkomsten.

Na de budgetneutrale verwerking van deze wijziging resteert nog een positieve bijstelling van € 4.000 op de algemene dienst.

Vrijval resterend saldo schommelfonds

Jaarlijks is een bedrag gereserveerd voor het opvangen van schommelingen in de algemene uitkering. Nu de septembercirculaire is verwerkt kan het restant van het schommelfonds vrijvallen. Dit geeft een voordeel aan de lastenkant van € 286.000

Verzekeringspremies

In de afgelopen jaren zijn de verzekeringspremies gestegen. Het eerste signaal daarvan is reeds zichtbaar geworden bij de jaarrekening 2018 waarbij was opgenomen dat we een structureel negatief effect zagen van ruim € 100.000. In 2019 is dit bedrag nog niet volledig structureel verwerkt als bijstelling omdat een aanbesteding werd opgestart voor een aantal verzekeringen. Uit deze aanbesteding is echter geen lagere premie naar voren gekomen. Het schadeverloop van de gemeente wijkt niet sterk af van de afgelopen jaren. Daarmee lijkt de stijging voornamelijk een gevolg van landelijke ontwikkelingen. Per saldo wordt voorgesteld het structurele nadeel van € 75.000 te verwerken ten laste van het begrotingsresultaat.

Vennootschapsbelasting

Op basis van fiscaal advies wijzigen wij met terugwerkende kracht tot en met 2016 de methodiek van onze vennootschapsbelastingaangifte. Deze wordt nu gebaseerd op een kostentoe rekening op basis van vierkante meters in plaats van opbrengsten. Door deze wijziging sluiten wij aan bij de voorkeur

van de fiscus en de landelijke toepassing door veel gemeenten. Hiermee minimaliseren wij het risico op naheffingen. Daarnaast is de definitieve aanslag vennootschapsbelasting over 2018 ontvangen. Dit leidt gezamenlijk tot een incidenteel nadeel aan de lastenkant van € 76.000.

Vrijval primitief begrotingssaldo

Bij het vaststellen van de begroting 2020 resteerde een positief begrotingssaldo van € 630.000. Met deze wijziging wordt voorgesteld dit bedrag vrij te laten vallen. Dit leidt tot een voordeel aan de lastenkant van € 630.000.

Hoofdstuk 1 || Veiligheid

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Ondermijning

Het ondermijningsbeeld van Noord-Drenthe (gemeenten Tynaarlo, Noordenveld en Aa en Hunze) is gereed. Deze is behandeld in de driehoek gemeente, openbaar ministerie en politie. Het onderzoek dat is uitgevoerd naar ondermijning en de meldingsbereidheid van inwoners van de gemeente Tynaarlo is ook afgerond. Momenteel wordt gewerkt aan de vertaling naar uitvoering van het ondermijningsbeeld. Dat krijgt vorm in het lokale veiligheidsbeleid. Ook wordt dit jaar nog een informatieavond door het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) en de politie georganiseerd voor de gemeenteraad over ondermijning. In overleg met het RIEC wordt nog een ondermijningsbeeld opgesteld van Groningen Airport Eelde.

Tactisch VeiligheidsOverleg (TVO)

In 2019 zijn we gestart met het TVO, onder regie en voorzitterschap van de beleidsadviseurs veiligheid. Deelnemers aan dit overleg zijn de politie, sociaal team, centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), het Zorg- en veiligheidshuis Drenthe en openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). Het TVO zorgt voor goede informatie-uitwisseling en samenwerking tussen betrokken partijen. Met name de verbinding tussen zorg en veiligheid is erg effectief. Het TVO blijkt erg goed en effectief te werken. De samenwerking tussen veiligheid en zorg is sterk verbeterd. Het TVO maakt momenteel een verdiepingsslag. In het TVO wordt ook gewerkt met de Persoons Gebonden Aanpak (PGA-aanpak). De gemeente Tynaarlo kent inmiddels zeven personen die met deze aanpak in het TVO worden behandeld. De aanpak behelst enerzijds beëindigen van overlast gevend en crimineel gedrag. Anderzijds wordt ook zorg aangeboden.

Actualisatie exploitatie 2020

Dossier mijnbouw

In verband met lopende en verwachte (beroeps)procedures inzake winningsplannen, schaderegelingen etc. is juridische advisering noodzakelijk, hiervoor is incidenteel budget beschikbaar. Conform de financiële verordening mogen middelen maximaal 1 jaar meegenomen worden. Omdat dit voorstel buiten de termijnen van 1 jaar valt komt dit budget nu vrij te vallen. In de begroting 2021 wordt voorgesteld dit budget opnieuw beschikbaar te stellen.

Hoofdstuk 2 || Verkeer en vervoer en waterstaat

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Beheerplan Openbare Ruimte (BOR)

Wij zijn gestart met het actualiseren van een beheerplan voor de openbare ruimte. Dit hangt samen met de in de begroting 2019 opgenomen actie dat we de BOR-systematiek evalueren en updaten. We zullen het beheerplan nog in 2020 aan de raad voorleggen.

Onderhoud en investeringen in bruggen (kunstwerken)

De komende jaren blijven wij onze kunstwerken nauwlettend monitoren. We hebben geconstateerd dat er sprake is van structurele schade. Bovendien hebben we te maken met aangepaste normen ten aanzien van de draagkracht van bruggen en andere kunstwerken. Onze monitoring vindt plaats om de

levensduur van met name onze oudere betonnen bruggen zo lang mogelijk te rekken en de onderhoudskosten zo laag mogelijk te houden. Het budget voor het dekken van de toekomstige kapitaallasten van deze kredieten is door de gemeenteraad reeds beschikbaar gesteld.

Tijdelijke Opslag Plaats (TOP)

In 2019 is de PFAS problematiek aan het licht gekomen, dit had als resultaat dat meer kosten gemaakt moesten worden voor keuringen van grond. In 2020 is de norm van PFAS versoepeld waardoor de grondtransporten weer op gang zijn gekomen. Echter, de extra kosten voor keuringen op PFAS zijn blijvend. Daarbij komt dat op de tijdelijke opslag plaats (TOP) een partij grond ligt die boven de nu vastgestelde normen voor PFAS liggen (categorie Wonen). Het is daarom lastig om deze grond binnen de eigen gemeente te hergebruiken. In 2021 wordt verder onderzocht wat we met deze grond kunnen gaan doen.

Bodemkwaliteitskaarten

Begin 2020 zijn nieuwe bodemkwaliteitskaarten (BKK) inclusief de PFAS kaarten vastgesteld. Dit maakt het mogelijk om binnen de eigen gemeente en de buurgemeenten waarvan de BKK zijn erkend grondtransporten te laten plaatsvinden. De te transporteren grond moet dan wel voldoen aan de kwaliteitsnormen welke bepaald worden bij een AP04 keuring inclusief PFAS. Het is niet ondenkbaar dat nog in 2020 verdere versoepeling gaat plaatsvinden van PFAS gronden, waarop wij kunnen en zullen anticiperen.

FWK plan

Als uitvoeringsprogramma 2020 uit het FWK zijn dit jaar de Hoofdweg in Eelde en de Hunebedstraat in Tynaarlo opgestart. De Hunebedstraat is momenteel in uitvoering. Ten aanzien van de Hoofdweg Eelde gaan we verdere mogelijkheden onderzoeken hoe we de Hoofdweg op een goede en veilige manier kunnen aanpassen in het kader van veiligheid en riolering.

De proef om nabij bedrijventerrein Vriezerbrug en gelegen op grondgebied van Rijkswaterstaat, langs de A-28 een in- en uitstaphalte tijdelijk te plaatsen, hebben we besloten niet voort te zetten. Het proefproject van twee jaar zou de gemeente € 100.000 euro gaan kosten (en 100.000 euro BDU). Door het tijdelijke karakter van de proef (max twee jaar) kunnen de kosten niet middels een maatschappelijk krediet worden gefinancierd. Dit betekent dat het totaal bedrag in een keer als incidenteel budget beschikbaar zou moeten worden gesteld. In de integrale afweging hebben wij besloten deze proef niet verder uit te werken.

Actualisatie exploitatie 2020

Openbare verlichting

Voor het vervangen van lichtmasten zijn door de gemeenteraad kredieten beschikbaar gesteld. Deze kredieten zijn nog niet afgesloten waardoor de gereserveerde kapitaallasten in 2020 incidenteel vrij kunnen vallen. Hierdoor ontstaat incidenteel een voordeel aan de lastenkant van € 30.000.

Hoofdstuk 3 || Economie

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Regionale samenwerking

Op 1 september jl. heeft de raadstafel plaatsgevonden over de Toekomstagenda Regio Groningen Assen. Op 22 september is de raadsbehandeling gepland waarin de raad wordt gevraagd de actualisatie "Kwaliteitssprong voor de regio" (de Toekomstagenda) van de regio Groningen - Assen vast te stellen waarmee de gemeente Tynaarlo zich committeert aan de voortzetting van de regionale samenwerking na 2020 vanuit de beschreven doelstellingen en geformuleerde thema's.

Covid-19

De COVID-19 pandemie heeft ervoor gezorgd dat het programma van het voorjaar en de zomer beperkt zijn uitgevoerd. Tijdens de pandemie hebben wij veelvuldig contact gehad met ondernemers uit de gemeente Tynaarlo. Zo is informatie gedeeld en zijn vragen beantwoord over de maatregelen die zijn getroffen en over de (landelijke en regionale) steunmaatregelen (de TOZO en NOW

regelingen). Wij hebben ondernemers bezocht, die vragen hadden over de praktische uitvoer van de maatregelen omtrent COVID-19.

Voorafgaande aan de heropening van de horeca (1 juni) is in samenwerking met de horecaondernemers gekeken naar de mogelijkheden om terrassen tijdelijk uit te breiden. Hierbij is gekeken naar de behoefte van de ondernemer, met als doel de ondernemer ruimte te geven de gasten weer welkom te heten in de zaak.

Wij hebben actief geparticipeerd in de ambtelijke adviesgroep Recreatie en Toerisme. Deze werkgroep had als doel de VRD te adviseren over vragen, ideeën en oplossingen omtrent de toepassing van de RIVM-richtlijnen en de noodverordening in de recreatief-toeristische sector (verblijfsrecreatie, dagrecreatie (inclusief outdoor activiteiten), horeca en evenementen met een toeristisch-recreatieve functie).

Uitvoeringsprogramma economie/recreatie en toerisme

Begin dit jaar is een begin gemaakt met het uitvoeringsplan Economie en Recreatie en Toerisme. Vanwege de specifieke inzet in verband met COVID-19 verwachten wij dit uitvoeringsplan begin 2021 te kunnen vaststellen

Groningen Airport Eelde (GAE)

Na de overdracht van de aandelen van de gemeente Groningen heeft ook de gemeente Assen besloten de aandelen GAE over te dragen. Zij zullen in het najaar de aandeelhouders vragen of zij interesse hebben in aankoop ervan.

De afgelopen periode zijn door de COVID-19 pandemie weinig vluchten geweest van en naar GAE. Dit heeft gevolgen voor de inkomsten van de luchthaven. Op dit moment is nog geen volledig beeld van de omvang van de gevolgen. Ook heeft dit gevolgen voor de scenario's die de luchthaven in beeld zou brengen voor de toekomst. Wij verwachten deze scenario's nu in de tweede helft van dit jaar.

Centrumontwikkeling Eelde

Na het faillissement van de beoogde ontwikkelaar voor realisatie van appartementen op de voormalige locatie Koops en een particulier terrein op de hoek van de Hoofdweg en de Burg. Strubenweg, heeft zich een nieuwe ontwikkelende partij gemeld. Eind juli heeft het college besloten een grondverkoop overeenkomst met BPD Ontwikkeling B.V. te sluiten. Het college geeft daarmee invulling aan het doel om het aantal m² winkeloppervlakte te verminderen en te voorzien in de vraag naar appartementen in het centrum. Na de zomervakantie 2020 wordt de planologische procedure (weer) opgestart.

In de door RVG aangespannen procedure over de beëindiging van de samenwerking voor planontwikkeling Centrum Eelde heeft de rechtbank op 7 november 2018 een vonnis gewezen. Wij hebben geprobeerd op basis van dit vonnis tot minnelijke afhandeling te komen. Dat is niet gelukt. RVG is in beroep gegaan tegen de uitspraak van de rechtbank. De zaak wordt waarschijnlijk in het laatste kwartaal van 2020 bij de het Gerechtshof Arnhem – Leeuwarden behandeld.

Centrumontwikkeling Zuidlaren

Op basis van de op 3 december 2019 vastgestelde ontwikkelrichting Centrumontwikkeling Zuidlaren is gestart met de voorbereiding van de daarbinnen te onderscheiden deelprojecten en acties. Inmiddels hebben wij een tweetal aanbestedingen voor de uitwerking van de ontwikkelrichting afgerond. Eén voor de uitwerking van de woonwijk op de achterzijde van de PBH locatie en Hunze-as en één voor het centrumgebied, inclusief de voorzijde van de PBH locatie en grote brink.

Voor het centrumgebied is één van de uitgangspunten in de ontwikkelrichting een gelijkwaardig speelveld tussen beide fullservice supermarkten. Voor de uitwerking van de voorzijde PBH, grote brink en de openbare ruimte om en nabij de grote brink is het van essentieel belang dat hier duidelijkheid over is. De uitwerking hiervan neemt echter meer tijd in beslag dan de eerder aangegeven planning. Wij verwachten de raad uiterlijk in november van dit jaar te kunnen informeren over de haalbaarheid van, en voorwaarden voor, realisatie van dit gelijkwaardig speelveld.

Voor beide projecten verwachten wij in de eerste maanden van 2021 uw raad een stedenbouwkundig programma van eisen ter besluitvorming voor te leggen. Deze worden per (deel)project uitgewerkt in onder meer een stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan.

Mooie en actieve kernen

In iedere kern zoeken we ook naar kansen en wensen om het dorp aantrekkelijker te maken met extra geld vanuit de motie bruisende kernen..

In Vries zijn in samenspraak met tal van verenigingen en stichtingen de bomen op de Brink geknot, gesnoeid en verjongd, daarnaast wordt er een Jeu des Boulesbaan gerealiseerd op de Brink en wordt de Bonifatiuskerk weer aangelicht. Daarmee is uitgevoerd wat is afgesproken.

In Eelde-Paterswolde worden in samenwerking met de ondernemersvereniging EP-Zakelijk en de Dorpsklanken circa 50 aanlichtingspunten (feestverlichting gedurende de wintermaanden) en hanging-baskets (gedurende de lente en zomerperiode) gerealiseerd vanaf de Hoofdweg in Paterswolde (afslag Vennerstraat) tot en met de kom van Eelde. Dit gebeurt op het moment dat de nieuwe straatverlichting aan de Hoofdweg zal worden geplaatst.

In Zuidlaren wordt aangehaakt bij de verdere planuitwerking voor het centrumgebied. Op het moment dat daaromtrent participatie plaatsvindt is de insteek om de inmiddels opgehaalde ideeën van de jongeren voor een specifiek gebied in het centrum daarbij te betrekken.

Businesspark Ter Borch

Businesspark Ter Borch is sinds 2018 in uitgifte gebracht. Er is belangstelling voor deze locatie. Wij zijn in gesprek met een aantal potentiële gegadigden. Voor de midden kavel van het bedrijvendeel heeft het college van B&W begin dit jaar een grondverkoopovereenkomst gesloten met een ontwikkelaar die een sport en leisure centrum wil realiseren. Vanwege COVID-19 zijn de verhuurgesprekken die de ontwikkelaar houdt met horeca- en leisure ondernemers enigszins vertraagd. Dit heeft gevolgen voor de leveringsdatum van de grond.

Breedband

Door de gemeenteraad is begin 2019 een budget beschikbaar gesteld van ruim zeven ton voor de aanleg van glasvezel door Glasvezel Buitenaf. Het project is vervolgens in de gemeente Aa en Hunze van start gegaan. Ons budget wordt beheerd door de gemeente Aa en Hunze die gemandateerd is om de subsidie af te wikkelen en uit te betalen.

Begin 2020 heeft de gemeenteraad ook voor Coöperatie Glasvezel Noord geld beschikbaar gesteld voor een eenmalige subsidie van € 390.000,- en een lening van € 258.075,-. Eind dit jaar wordt gestart met de aanleg van glasvezel in onze gemeente en medio 2021 rond de coöperatie haar werkzaamheden af. We gaan ervan uit dat eind 2021 in de gehele gemeente een glasvezelnetwerk is aangelegd en dat iedere inwoner dan over snel en toekomstbestendig internet kan beschikken.

Actualisatie exploitatie 2020

Geen aanpassingen

Hoofdstuk 4 || Onderwijs

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Accommodatiebeleid

In 2020 is er uitvoering gegeven aan de afronding van verschillende projecten uit het accommodatiebeleid. Dit betreft de scholen in Tynaarlo, Vries en Eelde. Ook de dubbele sporthal in Eelde is inmiddels in gebruik genomen. Na de juridische overdracht van de scholen kunnen de projecten ook financieel worden afgerond.

De actualisatie van het accommodatiebeleid Zuidlaren is tot stand gekomen door een intensieve samenwerking met schoolbesturen en vertegenwoordigers van sportverenigingen. Dit plan zullen we nog dit jaar aan de raad voorleggen inclusief de gevolgen daarvan voor de bestaande kredieten. Op basis van de besluitvorming AB Zuidlaren (2017) is CKC het Stroomdal inmiddels gestart met de vernieuwbouw van hun school. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeenteraad in de voorjaarsbrief

2020 extra middelen beschikbaar gesteld vanwege de prijsstijgingen in de bouw en de aanscherping van de bouweisen.

Onderwijshuisvestingsprogramma

Conform planning worden de programma's 2020 en 2021 in het najaar aangeboden aan de raad.

Onderwijsachterstandenbeleid

In juli heeft het College het concept beleid (inclusief subsidieregeling) vastgesteld. Dit beleid wordt met de LEA partners besproken daarna vindt definitieve besluitvorming plaats

Actualisatie exploitatie 2020

Peuteropvang

Gemeenten zijn wettelijk verplicht een regeling te hebben voor het stimuleren van peuteropvang. Het budget voor subsidiëring peuteropvang is niet voldoende om de kosten voor 2020 volledig op te vangen. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 25.000.

Hoofdstuk 5 || Sport, cultuur en recreatie

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Cultuurhuis

Op 28 mei 2019 heeft het college ingestemd met de ontwikkeling van het "cultuurhuis" in Eelde-Paterswolde. Momenteel zijn we hierover in overleg met Trias.

Sport en bewegen in het sociaal domein

De buurtsportcoaches ondersteunen sportaanbieders en geven uitvoering aan taken die niet door de reguliere sportaanbieders worden opgepakt. De evaluatie van hun werk laat positieve resultaten zien. Dit is inzichtelijk gemaakt in de 'evaluatie inzet buurtsportcoaches, gemeente Tynaarlo 2019' die bij de begroting wordt aangeboden aan de raad. In de eerste drie kwartalen van 2020 hebben zij, samen met de sociale teams en een breed netwerk van maatschappelijke partners, veel activiteiten georganiseerd die bijdragen aan participatie van kwetsbare inwoners en het voorkomen dat inwoners in (zwaardere) zorg terecht komen. In het bijzonder zijn te noemen:

- Gezond en Fit ouder worden: in Eelde is het project 'gezond en fit ouder worden' uitgevoerd. 145 Senioren hebben deelgenomen aan de fittest. Hiervan zijn 37 personen doorgestroomd naar bestaand sport- en beweegaanbod en 38 naar nieuwe beweeggroepen. Verder zijn twaalf mensen aangesloten bij de Diabeteswandelinggroep, twee zijn doorverwezen naar de cursus Grip en Glans en twee naar aanbod valpreventie.
- Sport Maakt Actief. Het aanbod is samenwerking met WPDA is wegens goede resultaten gecontinueerd in 2020. Van de 19 deelnemers heeft iedereen zich op persoonlijk vlak goed ontwikkeld. Bovendien zijn drie personen doorgestroomd naar vrijwilligerswerk en één naar betaald werk. Een grote stap voor deze doelgroep.

Activiteiten door buurtsportcoaches

Meer dan ooit is het belang van een gezonde leefstijl een actueel onderwerp. Binnen de beperkingen van de 1,5-metersamenleving hebben de buurtsportcoaches zich hier sterk voor gemaakt door het op een alternatieve manier voortzetten van de bestaande activiteiten en het stimuleren en organiseren van nieuw aanbod waaronder:

- Wekelijkse beweeg les in de open lucht voor senioren in woonzorgcentra. Wekelijks doen gemiddeld 75 senioren aan de activiteiten mee.
- Samen met verenigingen opzetten van sportaanbod voor mensen zonder verenigingslidmaatschap.
- Aanleg van 100-velden op 14 schoolpleinen t.b.v. bewegend leren.
- Organisatie van de alternatieven wandel- en fietsvierdaagse.

Speelruimtebeleid

De participatieve aanpak van speelruimtebeleid wordt zeer gewaardeerd door initiatiefnemers en buurtbewoners. Aan het eind van het derde kwartaal van 2020 zijn vijf speelplekken op diverse locaties in de gemeente op deze wijze aangepakt. In Tynaarlo en Zeijen is naast het gemeentelijk

budget een eigen financiële bijdrage vanuit het dorp geleverd o.a. door geldinzamelingsacties. Naast deze afgeronde projecten zijn er op dit moment vier in ontwikkeling.

Lokaal Sportakkoord

Ondanks de beperkingen als gevolg van maatregelen omtrent COVID-19 heeft de sportformateur die voor de gemeente Tynaarlo was aangewezen, een sportakkoord opgesteld in samenwerking met lokale sportaanbieders en hun netwerkpartners (onderwijs, welzijn en zorg) waaronder de gemeente Tynaarlo. Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van dit sportakkoord in 2020, 2021 en 2022.

Sportaccommodaties

Tennisvereniging De Marsch heeft met gemeentelijke subsidie vijf gravelbanen vervangen. De banen zijn begin dit jaar opgeleverd en in gebruik genomen.

IJsvereniging Aol Gloup Vries heeft een aanvraag ingediend voor de aanleg van een verharde ijs- en skeelerbaan. Reden hiervoor is dat het aantal ijsdagen de laatste jaren afneemt, waardoor niet geschaatst kon worden. Met een verharde baan, zijn minder ijsdagen nodig. De verwachting is dat dan wel geschaatst kan worden. Bovendien kan de baan ook gebruikt worden als skeelerbaan. De ijsvereniging heeft voor 2020 de aanvraag ingetrokken, omdat de vereniging geen sluitende financiering heeft kunnen krijgen.

Volleybalvereniging Ritola Zuidlaren heeft een aanvraag ingediend voor de aanleg van beachvolleybalvelden in Zuidlaren. Inmiddels is duidelijk dat de inpassing ervan op locatie De Zwet Zuid-Es niet eenvoudig is.

Investeringsplanning sport & welzijn

Deze planning wordt in de loop van 2020 opgeleverd.

Bibliotheek

De gemeenteraad heeft op 21 april ingestemd met de notitie "bibliotheek 2020-2024", onder voorbehoud integrale afweging Perspectievennota. De bibliotheek 2020-2024 en bijbehorende subsidiëring is betrokken bij de integrale afweging en het vaststellen van de Perspectievennota 2021. Daarmee is het voorstel bibliotheek een kader geworden voor het opstellen van de begroting voor 2021 en verder. We hebben ingestemd met het Uitvoeringsplan 2020-2024, waarin duidelijk stappen worden gezet naar een bibliotheek nieuwe stijl.

We hebben het bibliotheekgebouw aan de Middenstraat Zuidlaren aangekocht. Dat krijgt definitief beslag met de vaststelling van de begroting 2021. In 2020 is een aanvang gemaakt met de plannen voor herinrichting van dit gebouw voor de huiskamerfunctie ervan. Ook zijn en worden andere partijen hierin betrokken.

De verhuizing van de bibliotheek in Eelde-Paterswolde vanuit 't Punthoes naar Ons Dorpshuis was gepland in uiterlijk de eerste helft van 2021. Er moet echter nog een verbouwing plaatsvinden en daarvoor zijn we op dit moment de mogelijkheden aan het onderzoeken. Doel was om dit voor 01-01-2021 gereed te hebben maar door onvoorziene omstandigheden gaat dit niet lukken. Binnen het onderwijs wordt gekeken naar alternatieven voor de ingebruikname van 't Punthoes.

75 jaar vrijheid

75 jaar na de bevrijding van het vernietigingskamp Auschwitz, werd de holocaust in en rond de synagoge in Zuidlaren herdacht. Burgemeester Thijsen onthulde het herdenkingsmonument genaamd 'Levenslicht'. Deze activiteit vormde zowel de landelijke als de gemeentelijke start van de activiteiten rondom 75 jaar vrijheid. In elk van de drie kernen is maanden lang door heel veel vrijwilligers en organisaties hard gewerkt om te komen tot een mooi programma op basis van de uitvoeringsregeling 75 jaar vrijheid waarbij de provincie Drenthe voor 2/3 van de financiering heeft gezorgd. Er is een mooie samenwerking ontstaan tussen de drie kernen op het gebied van organisatie en communicatie. Het heeft onder andere een gemeenschappelijk logo en beeldmerk (parachute) opgeleverd die kan worden hergebruikt. Jaarlijks wordt er in elke kern op een rotonde een 2 meter hoge parachute geplaatst om aandacht te genereren voor de herdenking en bevrijding. Deze nieuwe wijze van samenwerking en ondersteuning vanuit de gemeente is vanwege de opbrengsten als erg positief ervaren door de betrokken organisaties. De wens is om in de toekomst de werkwijze voortzetten.

Cultuur en COVID-19

De bijdrage die cultuur levert aan ontmoeting en verbindingen tussen mensen werd in eens duidelijk toen door de COVID-19crisis in eens alles stil kwam te staan. Door de crisis is de sector erg hard geraakt. Vele activiteiten hebben geen doorgang gevonden of zijn uitgesteld. Sommige organisaties werden of worden zelfs in hun voortbestaan bedreigd. We zijn veel in gesprek geweest met het culturele veld om te zien op welke wijze we kunnen ondersteunen. Dit blijkt echt maatwerk. De koren in onze gemeente staan voor een heel andere uitdaging dan de musea. Musea hebben bijvoorbeeld moeite met het open houden van de deuren omdat vrijwilligers op leeftijd voorzichtig zijn, terwijl koren naar locaties op zoek zijn waar zij op veilige afstand van elkaar kunnen zingen. Gemeenten kunnen bij de provincie ideeën aandragen, zoals werving van jonge vrijwilligers door musea, waarvoor zij extra middelen beschikbaar stellen. De rol van de provincie bij het overleiden van onze lokale sector is van groot belang.

Cultuurcoaches en culturele ontmoetingen

In februari werd het uitvoeringsprogramma 2020 van de cultuurcoaches door het college vastgesteld. Er wordt ingezet op drie onderdelen.

1. De tafel van de burgemeester waarbij ingezet wordt op informatie en communicatie.
2. De cultuurkeet die cultuur dichtbij in de wijk brengt en zorgt voor laagdrempelige ontmoetingen met en tussen inwoners.
3. De ronde van Tynaarlo om ons culturele veld te inspireren en stimuleert tot samenwerking.

Het uitvoeringsprogramma bij deze drie onderdelen kwam grotendeels in de kast terecht en moest worden omgebouwd vanwege de COVID-19 pandemie en de bijbehorende protocollen. We signaleerden dat de zomervakantie 2020 voor iedereen een hele andere manier van vakantie vieren was dan alle jaren ervoor. 'Keet in de zomer' werd een prachtig voorbeeld hoe je rekening houdend met de COVID-19 maatregelen toch een programma met activiteiten voor jongeren in de eigen gemeente. In dit initiatief van de cultuurcoaches is onder anderen samengewerkt met jongerenwerkers, buurtsportcoaches en jong Tynaarlo. De mobile unit kwam gedurende twee weken in één van de drie kernen te staan waar verschillende activiteiten door lokale ondernemers en verenigingen werden aangeboden aan jongeren. Er hebben ongeveer 750 jongeren deelgenomen. In de evaluatie wordt nader ingegaan op de resultaten. 'Keet in de zomer' is financieel mogelijk gemaakt door een subsidie van CMOstamm.

Natuur en landschap/Vitaal Platteland

Onder de noemer van Natuur-inclusieve Landbouw/Kringloop Landbouw zijn we in het kader van de thema's duurzaamheid en biodiversiteit in overleg met onder andere Boermarkte Zeijen over hun initiatief: het *'Circulaire Markeplan Zeijen'*. Dit heeft inmiddels geleid tot een eerste deelproject waarvan de uitvoering dit najaar start. Mogelijk zullen meer deelprojecten volgen. Projecten die tevens kansen bieden en invulling geven aan de ambities/opgaven vanuit ons Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Tynaarlo.

Komend najaar zullen een drietal meerjarige projecten afgerond worden: het Omgevingsplan V Zeijen fase 1 van Stichting Zeijerwiek, Het project Herstel Boerenerven van Dorpsbelangen Zeegse en het project 'Natuurerven en landschap Midlaren' van Dorpsbelangen Midlaren. Al deze projecten hebben geresulteerd in o.a. het herstel en behoud van de biodiversiteit en versterking van de landschappelijke kwaliteiten. Ook zijn bijdragen geleverd aan de bescherming van de weidevogels en aan het project Bloemrijke akkers 2020 van Agrarische Natuur Drenthe. Op dit moment zijn – op basis van (burger)initiatieven vanuit de streek – meerdere landschapsprojecten in voorbereiding.

Met Stichting Het Drentse Landschap als initiatiefnemer is het project Noordma, tussen het Zuidlaardermeer en Tusschenwater in voorbereiding. Hier ligt met name een natuur- en wateropgave vanuit het provinciale programma Natuurlijk Platteland/Hunzevisie. Ten behoeve van éénzelfde opgave is ook het provinciegrensoverschrijdende project Polder Lappenvoort/Oosterland in het Drentse Aa gebied tussen de A28 en de Landgoederengordel Eelde-Paterswolde in voorbereiding. Waterschap Hunze en Aa's is vanuit de Kaderrichtlijn Water bezig met de voorbereiding van het project Natuurvriendelijke Oevers Noord-Willemskanaal. De uitvoering van deze projecten start naar verwachting in 2021.

Actualisatie exploitatie 2020

Combinatiefunctionarissen

De gemeente heeft voor de uitvoering van de “Brede regeling combinatiefunctionarissen” in de periode 2016 t/m 2022 een dekkingsplan. Hiervoor kan geput worden uit de reserve combinatiefunctionarissen die gevormd is uit beschikbare niet bestede middelen in voorgaande jaren.

De uitvoering van de regeling leidt naar verwachting in 2020 tot een bedrag van € 128.000 aan extra lasten en € 40.000 aan extra baten. Per saldo is naar verwachting sprake van een nadeel van € 88.000. Deze extra kosten kunnen gedekt worden door een onttrekking uit de reserve combinatiefunctionarissen (hoofdstuk 0) . Met deze uitname heeft de reserve aan het eind van 2020 een verwachte omvang van € 170.000. Deze reserve wordt gebruikt voor de dekking van de inzet van buurtsportcoaches vanaf 2021.

Regeling Specifieke Uitkering Regeling Sport (SPUK)

Door veranderende regelgeving is voor de gemeente het recht op aftrek van btw op sportaccommodaties beperkt. Dit leidt in 2020 tot extra lasten van naar verwachting € 168.000. De gemeenten worden hier door het rijk voor gecompenseerd middels de zogenaamde SPUK-subsidie. Het rijk heeft echter het totaal uit te keren subsidiebedrag gemaximeerd. Doordat er meer subsidie aangevraagd is dan beschikbaar is 80% van de subsidieaanvraag door het rijk op beschikking toegekend (€ 135.000). Dit leidt tot een incidenteel nadeel van per saldo € 33.000.

Investeringsplanning sport & welzijn

Ter dekking van de kapitaallasten van de investeringsplanning sport & welzijn is in de begroting een structureel budget beschikbaar gesteld. Doordat een aantal investeringen uit deze planning na 2020 plaatsvinden valt in de begroting 2020 een bedrag van € 141.000 vrij, dit leidt tot een incidenteel voordeel.

Waterscouting Vries

De gemeenteraad heeft in 2017 budget beschikbaar gesteld voor herinrichting van het gebied rondom het surfstrand aan het Zuidlaardermeer naar aanleiding van initiatieven van Waterscouting Nicolaasgroep en Het Drents Landschap. Het proces om te komen tot een herinrichting bestaat uit verschillende acties die over meerdere jaren plaatsvinden. Conform de financiële verordening mogen middelen maximaal 1 jaar meegenomen worden. Omdat dit voorstel buiten de termijnen van 1 jaar valt, valt het bedrag nu vrij en wordt dit in de begroting opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. Voor 2020 leidt dit tot een incidenteel voordeel van € 90.000.

Hoofdstuk 6 || Sociaal domein

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

De dienstverlening aan onze inwoners sluit aan bij onze visie “Koers”. We slagen er in om de inwoners passende ondersteuning te bieden waar dat nodig is. Tegelijkertijd leidt dit tot financiële vraagstukken en staan we in het sociaal domein voor een grote uitdaging. Net als in veel andere gemeenten zijn ook in Tynaarlo de tekorten fors. In 2019 zijn verbetereteams opgestart onder leiding van een implementatie-manager. Hierbij zijn mogelijke besparingen op de zorguitgaven door de werkgroepen inzichtelijk gemaakt en zijn de werkprocessen in het sociaal domein nader onderzocht. Aansluitend hierop is een project gestart dat als resultaat heeft gehad dat er inzicht is in mogelijke besparingen in het sociaal domein welke aan uw raad zijn gepresenteerd.

Kadernota sociaal domein

De kadernota sociaal domein is middels een motie teruggegeven door de gemeenteraad met het verzoek om conform de bij de motie gevoegde leidraad een aantal stappen te zetten. Naast de inhoudelijke kaders die niet ter discussie stonden, is vanuit kader 7 (budgetneutraal sociaal domein) een proces doorlopen om opnieuw vorm te geven aan de kadernota sociaal domein. Zodra besluitvorming omtrent de begroting 2021 heeft plaatsgevonden zal een aangepaste kadernota ter besluitvorming worden aangeleverd.

Nieuwe contracten zorgaanbieders

We hebben nieuwe contracten afgesloten met zorgaanbieders Wmo en Jeugd. Het resultaatgericht werken staat centraal in de werkwijze van de zorgaanbieders. Een belangrijke randvoorwaarde is een goed functionerend voorliggend veld. Een aantal producten Wmo en Jeugd is aangepast ten opzichte van de vorige contractering. Hiermee beogen wij een besparing te realiseren.

Evaluatie sociaal raadsvrouw

Het evaluatierapport sociaal raadsvrouw is geschreven. De evaluatie betreft de periode 2017-2020. Het rapport is besproken in de raadswerkgroep sociaal domein en door de voorzitter van de raadswerkgroep opgeleverd aan de raad. Wij zijn in afwachting van besluitvorming raad.

Vroegtijdig de juiste ondersteuning bieden/ POH functie

In 2020 zijn onze Praktijkondersteuners Huisarts (POH) Jeugd gestart bij vier nieuwe huisartsenpraktijken. Daarmee zijn zij nu gepositioneerd bij zeven van de twaalf huisartsenpraktijken in onze gemeente. Doel van de POH Jeugd is om jeugdigen en hun ouders vroegtijdig de juiste ondersteuning te bieden, dichtbij huis en in een vertrouwde omgeving, zodat zwaardere zorg op een later moment kan worden voorkomen. De focus is gericht op welbevinden, gezond en veilig opgroeien. Jeugdigen die meer of andere ondersteuning nodig hebben dan de POH Jeugd kan bieden, komen met hulp van de POH Jeugd sneller op de juiste plek terecht. De POH Jeugd begeleidt ca. 70% van de jeugdigen/gezinnen zelf, en voert de regie wanneer een doorverwijzing nodig is.

Provinciale en regionale samenwerking Jeugdhulp

De Drentse gemeenten zijn in VDG-verband gestart met een lobby richting het Rijk voor meer financiële middelen voor het sociaal domein en meer beleidsvrijheid. De Drentse gemeenten werken daarnaast samen aan de transformatie van de jeugdhulp onder de paraplu van "ENVEDDER", waar de ontwikkelingen in het kader van het Bestuurlijk Transformatie Akkoord (samen met de vijf grootste jeugdhulpaanbieders) en het Transformatieplan Zorg voor de Jeugd samen komen. Om alle betrokkenen te informeren over de voortgang van de verschillende projecten wordt een nieuwsbrief uitgebracht, die ook onder de aandacht van de raadsleden is gebracht.

Implementatie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

De Wvggz is geïmplementeerd door de benodigde taken uit te voeren / in te richten en bijbehorende contracten af te sluiten. Dit betekent dat er sprake is van een meldpunt, dat de hoorplicht uitgevoerd wordt en dat verkennend onderzoek ingesteld kan worden. De eerste signalen zijn dat de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners goed verloopt en inwoners binnen de termijnen 'op de juiste plek' terechtkomen. Voor inwoners betekent dit dat ook verplichte zorg thuis geboden kan worden. Dit betekent ook voor professionals een omslag: van zorg en ondersteuning leveren binnen de muren van een (zorg)instelling naar het leveren van zorg en ondersteuning bij een inwoner thuis. De komende periode willen we gaan volgen wat dit voor de leefomgeving van de inwoner betekent om vervolgens te kijken welke ondersteuning nodig is.

Doorcentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Sinds 2015 zijn we verantwoordelijk voor Beschermd Wonen via de constructie centrumgemeente Assen. Onze visie is dat we uitgaan van een inclusiever samenleving waarbij dakloosheid wordt voorkomen. Insteek is dat iedere inwoner zolang mogelijk thuis kan blijven wonen met ondersteuning waar dat nodig is.

Op 1 januari 2022 worden alle individuele gemeenten verantwoordelijk voor de instroom van nieuwe cliënten in Beschermd Wonen. Tot die tijd ligt deze verantwoordelijkheid bij centrumgemeenten. Een financieel ingroeipad van 10 jaren zorgt ervoor dat de middelen voor Beschermd Wonen bij de centrumgemeenten afgebouwd worden en bij de individuele gemeenten opgebouwd worden. De precieze financiële consequenties zijn nog niet bekend. Mocht de financiële situatie nadelig uitpakken dan is de lobby naar het Rijk de volgende stap. De verwachting is wel dat de huidige overschotten, die via centrumgemeente Assen ontvangen worden, wegvallen.

Begeleiding van spoedzoekers

We onderzoeken momenteel gezamenlijk met de woningcorporaties de mogelijkheden van verschillende locaties voor realisatie van de voorziening Spoedzoekers.

Actualisatie exploitatie 2020

WMO en Jeugd

Het gezamenlijk tekort op de onderdelen Jeugd en WMO komt in 2020 naar verwachting uit op een bedrag van circa € 3,0 miljoen (zie monitor sociaal domein). Dit tekort kan voor een bedrag van € 1 miljoen gedekt worden uit de middelen die hiervoor in de begroting 2020 binnen de Argi gereserveerd zijn. Voor het resterende tekort zal in combinatie met de overige begrotingswijzigingen in de najaarsbrief dekking gevonden moeten worden.

Aangezien in de begroting en voorjaarsbrief nog geen rekening is gehouden met het tekort is in deze najaarsbrief sprake van een nadeel van per saldo € 3 miljoen, bestaande uit een nadeel op hoofdstuk 6 van in totaal € 3,5 miljoen aan extra netto lasten en een voordeel op hoofdstuk 0 door een positieve bijstelling van € 0,6 miljoen aan verwachte rijksbijdragen voor decentralisatiemiddelen sociaal domein.

Participatie

Onder de Participatiewet vallen de bijstandsverlening, re-integratie van werkzoekenden en de sociale werkvoorziening. Deze taken worden voor de gemeente uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentsche Aa (WPDA). Op grond van de eerste bestuursrapportage van de WPDA over de eerste 6 maanden van 2020 kan een positieve bijstelling van per saldo € 200.000 verwacht worden (zie monitor sociaal domein). Door de COVID-19 pandemie en het nog niet duidelijk zijn van de definitieve omvang van de rijksbijdrage voor de bijstandsverstrekkingen (de BUIG-uitkering) zitten er nog de nodige onzekerheden in deze verwachtingen.

Budget Bruisende Kernen

De gemeenteraad heeft budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de motie bruisende kernen. Conform de financiële verordening mogen middelen maximaal 1 jaar meegenomen worden. Omdat dit voorstel buiten de termijnen van 1 jaar valt, valt het bedrag nu vrij en wordt dit in de begroting opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. Alsdan zal het budget ook worden overgedragen naar hoofdstuk 3, waar het qua invulling beter thuishoort. Voor 2020 leidt dit tot een incidenteel voordeel van € 235.000.

Meedoenbanen

Van het door de raad beschikbaar gestelde budget van € 55.000 is in 2019 € 25.000 ingezet. In deze najaarsbrief wordt voorgesteld het restantbudget van € 30.000 in te zetten. Met voorgestelde wijziging wordt dit bedrag beschikbaar gesteld en uit de reserve onttrokken. Dit leidt tot een incidentele last van € 30.000 in dit hoofdstuk. Deze kosten kunnen gedekt worden uit een onttrekking van € 30.000 aan de bestemmingsreserve meedoenbanen (hoofdstuk 0). Per saldo is de wijziging daarmee budgetneutraal.

Hoofdstuk 7 || Volksgezondheid en milieu

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Duurzaamheid

Er is in 2020 hard gewerkt aan het programma duurzaamheid. De raadstafels over dit onderwerp en de besprekingen in de raads werkgroep duurzaamheid hebben geleid tot verschillende aanscherpingen en aanpassingen. Besluitvorming over het programma duurzaamheid wordt nog dit jaar verwacht.

De Regionale Energie Strategie Drenthe (RES Drenthe) geeft inzicht in de manier waarop Drenthe wil bijdragen aan de nationale opgave voor de productie van hernieuwbare elektriciteit op land, de verduurzaming van de gebouwde omgeving en welke energie-infrastructuur daarvoor nodig is. De uitwerking van de RES gebeurt met alle Drentse gemeenten, waterschappen, provincie, netbeheerders en andere betrokken partners. De concept-RES Drenthe is op 1 juni 2020 aangeboden aan het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie. Daarin is ook de bijdrage opgenomen die de gemeente Tynaarlo gaat leveren aan de opwekking van hernieuwbare energie. Deze bijdrage is gebaseerd op de ambitie die de raad op 25 februari 2020 heeft geformuleerd. Het komende jaar werken we de plannen verder uit naar de RES Drenthe 1.0. De voorbereidingen om in 2020 te komen met ons eigen beleid voor hernieuwbare energie zijn vertraagd door de vertraging in het vaststellen

van het programma duurzaamheid. We sluiten hiervoor nu aan bij het ontwikkeltraject van de Omgevingsvisie.

Als gemeente hebben we van het Rijk de taak gekregen om in 2021 een warmtetransitievisie gereed te hebben. Hierin wordt vastgelegd wanneer welke wijk van het aardgas af gaat en op welke duurzame wijze deze woningen verwarmd kunnen worden. In juni vonden online, vertraagd door de maatregelen rond COVID-19, de eerste verkenningen voor de warmtetransitievisie plaats in de vorm van sprintsessies. Het legt de basis voor verdere planvorming die in 2021 beslag moet krijgen in een gemeentelijke warmtevisie.

Regeling Reductie Energie (RRE)

'Haal de warmte in huis' is een campagne in Drenthe ter uitvoering van de landelijke Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) Regeling. Hiermee zetten gemeenten verschillende producten en acties op om woningeigenaren te stimuleren tot energiebesparende maatregelen in huis. In Drenthe werken de 12 Drentse gemeenten samen aan RRE en het Drents Energieloket draagt zorg voor de uitvoering. Er is een bedrag van € 2,7 miljoen aangevraagd en gehonoreerd. Naast waardebonnen voor woningeigenaren, starten lokale initiatieven met hun buurtbewoners energieprojecten. Ook worden in Drenthe 50 energiecoaches opgeleid die ook in Tynaarlo inzetbaar zijn.

Riolering: Onderzoek en beleid

Het Basisrioleringsplan van Eelde-Paterswolde wordt afgerond. De resultaten van de uitgevoerde werkzaamheden aan het riool van de afgelopen jaren zijn zichtbaar gemaakt. De riolering van Eelde en Paterswolde is getoetst met extreme buien ten gevolge van klimaatontwikkeling. Benodigde maatregelen zullen in de planning van komende jaren worden opgenomen.

In 2019 is door het waterschap Noorderzijlvest voor de hele gemeente de klimaat stresstest uitgevoerd. Streven was om dit jaar te starten met de dialoog sessies. Door de maatregelen rond COVID-19 is dit helaas vertraagd waardoor in 2020 niet alle sessie gehouden zullen worden. De acties die hieruit voortkomen maken onderdeel uit van het te actualiseren Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), Hiervoor zoeken we aansluiting met de omgevingsvisie.

Afval

Voor 2020 geldt dat de gemeente Tynaarlo ruimschoots voldoet aan de duurzaamheidscriteria met 70 kilo restafval per inwoner en een scheidingspercentage van 78%. Met name GFT en PMD worden aanmerkelijk meer aangeboden via respectievelijk de groene en oranje container.

Volksgezondheid

Positieve gezondheid/preventief gezondheidsbeleid heeft een centrale plaats in de kadernota sociaal domein. De uitvoering gericht op een gezonde leefstijl voor alle doelgroepen en het voorkomen dat mensen in (zwaardere) zorg terecht komen is en wordt opgepakt door de buurtsportcoaches in samenwerking met netwerkpartners waaronder de sociale teams.

Actualisatie exploitatie 2020

Afval

In 2019 is het beleid rond afval aangepast. Aan de hand van een evaluatie van het nieuwe beleid zijn de baten en lasten van de afvalverwerking geanalyseerd. De doelen van verminderen van het restafval en het verhogen van het scheidingspercentage zijn behaald, echter de kosten zijn hoger uitgevallen. De financiële consequenties daarvan worden structureel verwerkt in de begroting 2021. De consequenties voor het tarief zijn eveneens opgenomen in de begroting 2021. Voor 2020 zijn de aanpassingen in de budgetten incidenteel verwerkt. Het betreft een nadeel van € 378.000. De aanpassingen in de budgetten worden verrekend met de voorziening reiniging en zijn daardoor budgettair neutraal voor de algemene dienst.

Nieuwe verrekeningssystematiek RUD

Bij de oprichting van de RUD is een verrekeningssystematiek afgesproken. Er wordt niet verrekend tussen deelnemers tenzij: de afwijking groter is dan 25% van het jaarprogramma of de afwijking meer dan € 100.000,- bedraagt. Omdat de afwijkingen groot zijn is opgeroepen om tot een andere verrekeningssystematiek te komen. Dit voorstel is door uw raad op 6 oktober 2020 behandeld waarbij is gekozen voor scenario 1 (Over 2019 geldt de bestaande systematiek, vanaf 2020 bevoorschotting

o.b.v. jaarprogramma). Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 96.000 (€ 84.000 uit 2019 en € 12.000 uit 2020).

Begraven

Vanwege hogere inkomsten, met name door onderhoudsbijdragen voor graven die zijn uitgegeven voor onbepaalde tijd, ontstaat een incidenteel voordeel aan de batenkant van € 58.000. Een deel van de extra inkomsten voegen we toe aan de voorziening begraven. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 45.000 aan de batenkant.

Hoofdstuk 8 || Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Bouwplaninitiatieven

De trend van een toenemend aantal bouwplaninitiatieven in 2019 heeft zich in de eerste helft van dit jaar doorgezet. Dit gecombineerd met de inzet voor onze eigen bestaande en beoogde ontwikkellocaties heeft tot gevolg dat de doorlooptijd die wij nodig hebben voor beoordeling en behandeling van die initiatieven is toegenomen. Enkele in het oog springende bouwplaninitiatieven zijn de volgende:

In het voormalige gemeentehuis in Vries is de Omgevingsvergunning verleend voor zestien huurappartementen, waarvan de helft levensloop bestendig is. De verwachting is dat in het najaar de bouw start van tien grondgebonden koopwoningen (vier vrijstaande en zes half-vrijstaande) op de locatie van de voormalige ontmoetingskerk in Vries.

In Zuidlaren is een uitgebreide procedure gestart voor vier koopappartementen aan de Stationsweg 40. Ook is er een Omgevingsvergunning aangevraagd voor de realisatie van 27 woningen in het Noorder Sanatorium.

Daarnaast zijn we voor diverse locaties in gesprek met initiatiefnemers. Op dit moment lijken er bijvoorbeeld kansen voor de realisatie van circa 16 huurappartementen aan de Hoofdweg 88 in Eelde en voor de realisatie van woon-zorgappartementen op de locatie De Burcht aan de Tynaarlosestraat in Vries.

Sociale volkshuisvesting

Conform de prestatieafspraken is met de woningcorporaties Woonborg en Stichting Eelder Woningbouw (SEW) afgesproken om de sociale woningvoorraad op peil te houden. Daarnaast is afgesproken om de bestaande woningvoorraad te verduurzamen en kwalitatief te verbeteren. In Zuidlaren worden 48 woningen aan de Oranjelaan en Margrietlaan vervangen door nieuwbouw, datzelfde geldt voor 18 woningen aan de Tipkampen en Sprikkenveen in Vries. De vervangende nieuwbouw in Vries en Zuidlaren zijn levensloopbestendig. Woonborg gaat maximaal 15 sociale huurwoningen realiseren op de Tynaarlosestraat in Vries, de verwachting is dat bouw kan starten in 2021. Woonborg heeft de intentie 12 nieuwbouwwoningen in Vries Zuid te realiseren, het bestemmingsplan voor Vries Zuid is in procedure gebracht. Met SEW zijn we in gesprek over een aantal vrijkomende locaties in Eelde-Paterswolde, SEW heeft de voorkeur voor locatie van OBS Kooi en Bladergroenschool.

Vrijkomende locaties maatschappelijk vastgoed

Afgelopen juni heeft het college de ontwikkelrichting bepaald voor 20 vrijkomende maatschappelijk vastgoedlocaties. Na eventuele aanpassingen naar aanleiding van raadsopdrachten zal deze winter gestart worden met het (laten) realiseren van de ontwikkelingen. Enkele locaties worden mogelijk openbaar verkocht, andere locaties worden ingezet voor woningbouw, waarbij specifiek gekeken wordt naar sociale woningbouw en seniorenwoningen. Voor locatie De Marsch in Eelde vindt nog nader onderzoek plaats. Gedacht kan worden aan beperkte woningbouw, maar ook aan andere gebruiksmogelijkheden (verkoop groenstroken omwonenden, parkeren, etc).

Voor de locaties in Zuidlaren geldt dat de invulling afhankelijk is van besluitvorming over het accommodatiebeleid Zuidlaren. Structurele en incidentele opbrengsten zijn nog niet te ramen. Deze zijn sterk afhankelijk van de definitieve besluitvorming per locatie.

Verkoop woning

Een in 2020 vrijgekomen woning aan de Prins Bernhardlaan 10 in Paterswolde is inmiddels verkocht. De levering wordt dit najaar verwacht.

Ter Borch

Noordelijk deel entreegebied

De gemeenteraad heeft op 21 mei 2019 besloten het bestemmingsplan ten behoeve van de realisatie van een supermarkt niet vast te stellen. Tegen dit besluit is beroep bij de Raad van State aangetekend door een aantal partijen. Tot de uitspraak van de Raad van State op dit beroep gaan wij niet met andere marktpartijen in onderhandeling over de realisatie van bouwplannen ter plaatse.

Initiatiefnemer heeft ons tevens aansprakelijk gesteld vanwege de uitkomst van de besluitvorming. Deze aansprakelijkheid wordt door ons niet erkend.

Zuidelijk deel entreegebied Ter Borch

Voor het zuidelijk deel van het entreegebied zijn in het verleden contractuele afspraken gemaakt met een ontwikkelaar voor de realisatie van appartementen. De plannen zijn echter vanwege een gebrek aan belangstelling toentertijd niet tot uitvoering gebracht. De woningmarkt is inmiddels weer aangetrokken. Wij zijn daarom opnieuw met deze partij in overleg over een passende ontwikkeling in het entreegebied. De gesprekken zijn in een verkennende fase. Wij verwachten eind 2020 / begin 2021 meer zicht te hebben op de vraag of deze onderhandelingen succesvol kunnen worden afgerond.

Bruggen Waterwijk

Wij hebben uw raad eerder al geïnformeerd over schade aan de bruggen in de Woltsingel en de ingestelde gewichtsbependingen van de bruggen naar de eilanden op de Waterwijk. Naar aanleiding van deze schade is onderzoek gedaan naar alle bruggen in Waterwijk. Uit dit onderzoek is gebleken dat de fundering voldoende is maar dat het dek niet volledig voldoet. In de grex van 2020 is een bedrag voor dit herstel opgenomen. Momenteel wordt een herstelplan inclusief kostenraming opgesteld. Dit herstelplan zal nog in 2020 worden opgeleverd.

Rietwijk Zuid kabels- en leidingen

In Rietwijk zuid (Grasjuffer, Waterjuffer, Vuurjuffer) en deels Keizerlibel zijn de kabels en leidingen door de nutsbedrijven niet aangelegd conform de afspraken/tekeningen. Het probleem spitst zich met name toe op de kant van de wadi's. Daar zijn de kabels via de kortste route richting de woningen aangelegd (dus dwars door de aan te leggen wadi's) en niet via de mantelbuis in de opritten. Hierdoor kunnen o.a. de wadi's niet worden aangelegd en de bomen niet kunnen worden geplant. Het overleg met de nutsbedrijven hierover verloopt moeizaam.

Uitgifte Ter Borch

Voor 2020 is geraamd dat er 23 kavels verkocht en geleverd worden in Rietwijk Noord. Per 1 augustus zijn 15 kavels gepasseerd. Verder zijn er nog zes kavels verkocht die nog moeten worden geleverd en zeven kavels in optie. Eind dit jaar zullen nog circa acht kavels aan de Beekjuffer te koop worden aangeboden. De verkoop en levering hiervan zal in 2021 zijn beslag vinden.

Ontwikkeling woningbouwlocatie Vries Zuid

Na afsluiting van het participatietraject heeft de raad op 30 juni jl. besloten het ontwerp bestemmingsplan en ontwerp beeldkwaliteitsplan Vries Zuid, ten behoeve van een woningbouwprogramma van maximaal 75 woningen, ter inzage te leggen. In november kunnen de (eventueel aangepaste) stukken vastgesteld worden. We koersen op uitgifte van de eerste kavels medio 2021. De afgelopen periode hebben al verschillende partijen concrete belangstelling getoond om woningen te realiseren in Vries Zuid. Met een aantal van die partijen zijn we momenteel in gesprek:

- Woningcorporatie Woonborg: zij willen graag twaalf levensloopbestendige huurwoningen realiseren in het plangebied.

- WVG Ontwikkeling BV: zo'n veerig procent van het plangebied was bij de start van het project in eigendom van Woonconcept/WVG. De gemeente heeft deze gronden aangekocht, zodat we het volledige plangebied konden ontwikkelen. Daarbij is afgesproken dat WVG een deel van de woningen mag realiseren in het gebied. Op dit moment zijn we in gesprek over waar in het plangebied dat is. We steken daarbij in op circa 25 woningen van diverse typologieën.
- Stichting Seniorenbouw Noord-Nederland: deze partij wil graag twee van de witte vlekken ontwikkelen ten behoeve van seniorenwoningen. Mede op verzoek van de gemeenteraad hebben we die gesprekken nu opgestart.

Voor bovenstaande partijen geldt dat er nog niets is vastgelegd of toegezegd. De initiatiefnemers werken op dit moment aan hun ideeën en leggen hun plannen binnenkort aan ons voor. Op basis daarvan kunnen we als gemeente beoordelen of de plannen passen binnen het beeldkwaliteitsplan (BKP) en bestemmingsplan.

Omgevingswet en Omgevingsvisie

Begin dit jaar is gestart met de participatie voor de Omgevingsvisie. De bijeenkomsten in de dorpen die vanwege COVID-19 geen doorgang konden krijgen, worden nu in de nazomer afgerond. De concept-Omgevingsvisie is naar verwachting begin 2021 gereed. Vaststelling door de raad is voorzien eind 2021.

De Omgevingswet is met een jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. Naast COVID-19 speelde ook de ontwikkeling van (landelijke) digitale infrastructuur een rol bij het uitstel. We bereiden interne werkprocessen en digitale voorzieningen voor en ontwikkelen kennis en vaardigheden. De samenwerking in Drents verband is ondanks wat beperkingen door de COVID-19 pandemie goed op gang gekomen. We pakken gezamenlijk werkzaamheden op, waarvan alle partners kunnen profiteren. Het omzetten van bestemmingsplannen en beheersverordeningen naar opstellen van een Omgevingsplannen gaan wij gefaseerd oppakken gebeurt na vaststelling van de Omgevingsvisie. Deze omzetting dient het Omgevingsplan dient uiterlijk in 2029 gereed te zijn.

Vennootschapsbelasting (winstbelasting met name voor grondexploitaties)

Voor het bepalen van de vennootschapsbelasting hanteren wij voor de toerekening van kosten ter bepaling van de jaarwinst een 'kosten-per-euro-opbrengst'-methodiek. Recent zijn nieuwe regels vastgesteld rondom het vaststellen van de hoogte van de vennootschapsbelasting. Hierdoor een nieuw advies om een andere systematiek te hanteren, namelijk één waarbij wordt gerekend met kosten per m². Hiermee sluiten we aan bij de voorkeur van de fiscus en de landelijke toepassing door veel gemeenten.

In totaliteit zal over de komende jaren bij toepassing van de 'kosten-per-m²'-methodiek de hoogte van de VPB-druk niet aanzienlijk wijzigen, maar waarschijnlijk wel een verschuiving van de VPB-druk per jaar. Dit najaar zal de uitkomst van de berekeningen over de VPB-verplichting over de afgelopen jaren definitief bekend zijn.

Actualisatie exploitatie 2020

Vrijval leges glasvezel

Door de gemeenteraad is begin 2019 een budget beschikbaar gesteld voor de aanleg van glasvezel door Glasvezel Buitenaf. Een deel van het budget, zijnde € 90.000,- is beschikbaar gesteld voor een aanvullende subsidie om de legeskosten te vergoeden. De subsidieafwikkeling en de uitkering van de subsidiegelden voor de legeskosten worden echter niet meer verwacht in 2020, maar begin 2021. Conform de financiële verordening mogen middelen maximaal 1 jaar meegenomen worden. Omdat dit voorstel buiten de termijnen van 1 jaar valt komt dit budget nu vrij te vallen. In de begroting 2021 zal een voorstel worden gedaan om dit budget opnieuw aan te vragen.

Verhoogde inkomsten bouwvergunningen

Op basis van de huidige inschatting is de verwachting dat we extra inkomsten kunnen verwachten als gevolg van een grotere vraag naar bouwvergunningen. Hiervoor wordt een incidenteel voordeel van € 200.000 aan de batenkant opgenomen.

Aanpassingen in bestaande kredieten

Ophogen en samenvoegen kredieten ICT

Bij de vaststelling van de begroting 2018 en de begroting 2019 zijn twee kredieten beschikbaar gesteld voor het vervangen van een aantal servers en het vernieuwen van de storage-omgeving. Inmiddels heeft een aanbestedingstraject gelopen waarin zowel nieuwe storage zijn opgenomen als componenten van het vervanging van het netwerk. Omdat in de aanbesteding beide onderdelen zijn opgenomen stellen we voor de twee kredieten samen te voegen zodat geen administratieve splitsing van de werkzaamheden uitgevoerd hoeft te worden. Daarnaast is uit de aanbesteding gebleken dat de aanschafkosten van de apparatuur hoger is dan vooraf verwacht. Hiertoe wordt voorgesteld om het krediet op te hogen met € 27.000. Op basis van een afschrijvingstermijn van 4 jaar bedragen de jaarlijkse kapitaallasten € 7.088. Doordat uit de aanbesteding is gebleken dat de jaarlijkse onderhoudskosten lager zijn t.o.v. het vorige contract kunnen de extra kapitaallasten worden opgevangen binnen de bestaande ICT-budgetten.

Verlagen krediet digitaliseren milieuvergunningen

De deelnemers aan de Regionale uitvoeringsdienst (RUD) hebben afgesproken dat vanaf 2016 de informatie-uitwisseling digitaal plaatsvindt. Daarnaast heeft de Provincie ons opgedragen om de archivering van onze (milieu)dossiers te verbeteren. Bij de voorjaarsbrief 2019 heeft de gemeenteraad een maatschappelijk krediet van € 140.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van deze taak. In 2019 en 2020 is gewerkt aan het digitaliseren van de dossiers en het project is afgerond. De kosten zijn lager uitgevallen dan verwacht doordat het digitaliseren van een groot deel van de dossiers minder bewerkelijk was dan op basis van de dossiers die in de testfase waren gebruikt werd verwacht. Voorgesteld wordt het restant van het krediet en de bijbehorende bestemmingsreserve van € 102.000 vrij te laten vallen en toe te voegen aan de ARG1.

Aanpassingen in reserves en voorzieningen

Vormen voorziening pensioenen wethouders

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de pensioenen van de wethouders. Dit is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). Tot en met 2019 heeft de gemeente de jaarlijkse pensioenlast gedekt vanuit een structureel budget in de reguliere begroting. Omdat in de afgelopen jaren de jaarlijkse lasten voor de pensioenen van wethouders redelijk stabiel waren konden wij ons beroepen op een uitzondering in het BBV (Besluit Begroting en verantwoording) waardoor wij geen voorziening hoefden te vormen (art 44:3 BBV). In recente jaren en in de komende jaren zien wij echter dat de jaarlijks terugkerende last stijgt doordat oud-wethouders met pensioen gaan. Hierdoor kunnen wij niet langer gebruikmaken van de uitzonderingsregel zoals opgenomen in het BBV.

De totale toekomstige pensioenlast bedraagt op dit moment € 4,25 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 389.000 in de vorm van een verzekering voorzien. Dit bedrag hoeven wij daarom zelf niet in een voorziening op te nemen. Zodra de uitkering plaatsvindt wordt dit bedrag toegevoegd aan de voorziening.

Wij stellen daarom voor om per 1-1-2020 een voorziening te vormen waarin de toekomstig verwachte pensioenlast is voorzien voor een bedrag van € 3,86 miljoen.

Voorgesteld wordt deze voorziening te vormen vanuit de volgende vier elementen:

1. Reserve pensioenverplichtingen wethouders:	€ 1,60 miljoen
2. Voorziening pensioenaanspraken:	€ 0,10 miljoen
3. Aanvullende dekking vanuit ARG1:	€ 2,16 miljoen
Totaal:	€ 3,86 miljoen

Daarmee wordt het saldo van de bestaande reserve pensioenverplichtingen wethouders en de voorziening pensioenaanspraken gestort in de nieuw te vormen voorziening. Vervolgens kunnen de reserve en de voorziening worden opgeheven. Om het benodigde saldo in de nieuwe voorziening te realiseren dient een incidentele onttrekking aan de ARG1 plaats te vinden van € 2,16 miljoen.

Door deze wijziging kan een deel van het structurele budget dat we voor de pensioenen hadden gereserveerd in de begroting vrijvallen. Dit leidt tot een structurele voordeel van € 72.000.

Gedeeltelijke vrijval bestemmingsreserve complex De Inloop

De bouw van de Inloop is afgerond, daardoor kan een groot deel van de bestemmingsreserve vrijvallen. Er blijft nog een restant van circa € 20.000 gereserveerd voor verbeteringen in de openbare ruimte. Daardoor kan een bedrag van € 226.500 vrijvallen uit de reserve en wordt voorgesteld dit toe te voegen aan de ARG1.

Opheffen bestemmingsreserve grondexploitaties

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2017 is een bestemmingsreserve gevormd voor het opvangen van eventuele wijzigingen in het bepalen van de winstnemingen en de risico's t.a.v. grondexploitaties. Inmiddels heeft de definitieve vaststelling van de winstneming en risico's plaatsgevonden. Daarmee kan deze reserve worden opgeheven en stellen we voor het resterende saldo van € 89.400 toe te voegen aan de ARG1.

Vrijval reserves n.a.v. doorrekening kapitaallasten

In 2019 is de interne rekenrente verlaagd naar 1,25%. De interne rekenrente wordt gebruikt om te bepalen hoe hoog de kapitaallasten van een investering zijn. Wij hebben een aantal reserves waarin we een bedrag hebben opgenomen ter dekking van kapitaallasten. Doordat de verlaging van de interne rekenrente is de reservering in deze reserves te hoog. Op basis van een doorrekening van de reserves blijkt dat een bedrag van € 1,18 miljoen kan vrijvallen. Tegelijkertijd is uit de doorrekening gebleken dat in een aantal reserves de reservering voor kapitaallasten te laag is waardoor we € 35.000 moeten toevoegen. Per saldo valt hierdoor een bedrag van € 1,15 miljoen vrij. In onderstaande tabel is opgenomen welke bestemmingsreserves het betreft.

Bestemmingsreserve	Overschot	Tekort
Reserve nieuwbouw gemeentehuis	359.664	
Reserve mechanisatie buitendienst	58.430	
BR. Sloop, Asb., Boekw. De Vijverstee	13.903	
BR. Sloop, Asb., Boekw. De Holtenhoek	137.696	
BR. Sloop, Asb., Boekw. OBS Oelebred	10.734	
BR. Sloop, Asb., Boekw. OBS Westerburcht	18.277	
BR. SV Tynaarlo	22.786	
BR. Krediet Transferium de Punt	41.437	
BR. MFA Zeijen	138.376	
BR. MFA Yde	154.314	
BR. Jonglaren flexibele schil	758	
BR Jonglaren Sloop, Asbest, Boekw.	9.584	
BR. De Lichtkring flexibele schil	496	
BR De Lichtkring Sloop, Asbest, Boekw.	18.286	
BR De Schuthoek Sloop, Asbest, Boekw.	11.969	
BR. De Tol flexibele schil	2.019	
BR De Tol Sloop, Asbest, Boekw.	26.665	
BR. Schuilingsoord flexibele schil	2.593	
BR Schuilingsoord Sloop, Asbest, Boekw.	31.866	
BR. De Zuidwester flexibele schil	706	
BR De Zuidwester Sloop, Asbest, Boekw.	5.101	
BR. Het Stroomdal flexibele schil	623	
BR. Het Stroomdal Sloop, Asbest, Boekw.	4.933	
BR. Harens Lyceum Sloop, Asbest, Boekw.	33.859	
BR. Tijdelijk lokaal Menso Alting school	908	
BR. Flexibele Schil Menso Altingschool	36.153	
BR. Nieuwbouw Gymzaal Tynaarlo	38.790	
BR. Tijdelijke huisvesting de Veenvlinder		111
BR. 2e fase huisvesting Ter Borch		8242
BR. Flexibele Schil OBS de Vijverstee		1.155
BR. (ver)nieuwbouw OBS Oelebred		20.391
BR. (ver)nieuwbouw De Westerburcht flex		1.014
BR. Flexibele Schil OBS centrum/ Eelde		2.575
BR. Tijdelijk lokaal Mariaschool		1.118
BR. Speellokaal Mariaschool		863
Totaal	1.180.926	35.469

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
1.	Inspraak	€ 125.000	Dit budget is beschikbaar gesteld om op verschillende manieren ervaring op te kunnen doen met nieuwe vormen van participatie. Dit door middel van pilots met verschillende participatievormen. Na de pilotperiode van 3 jaar volgt een evaluatie, waarna op basis van de uitkomsten mogelijk een (structureel) vervolgvorstel wordt gedaan.	In 2020 zijn vanwege de maatregelen omtrent corona geen grootschalige participatietrajecten georganiseerd.	Ja	In 2020 is het budget niet ingezet, het voornemen is om in 2021 de participatietrajecten weer voort te zetten.	€ 125.000
2.	Jongerenraad Tynaarlo	€ 5.000	Eind 2017 heeft de gemeenteraad een initiatiefvoorstel aangenomen om onderzoek te doen op welke wijze jongerenparticipatie of een jongerenraad vorm kan krijgen. In 2019 wordt hier verder vorm aangegeven	De jongerenraad is inmiddels opgericht en komt periodiek bijeen. E.e.a. afhankelijk van de maatregelen rondom corona.	Nee		
3.	Veiligheid - BOA's	€ 75.000	Met dit budget wordt effectieve en flexibele inzet van BOA's gerealiseerd om preventieve, signalerende en handhavende werkzaamheden uit te voeren. Hierbij gaat het om het terugdringen van overlast en criminaliteit, maar ook om de samenwerking met ketenpartners te verbeteren en uit te breiden.	In 2020 zijn extra Boa's ingehuurd en is het budget ingezet. In 2021 wordt dit budget opnieuw opgenomen.	Nee		
4.	Vitaal platteland	€ 75.000	"Dit budget wordt ingezet als cofinanciering voor initiatieven en projecten van derden, zoals overheden, particulieren, (dorps)belangen en verenigingen. Projecten die zorgen voor een Vitaal Platteland door: <ul style="list-style-type: none"> • Behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap; • Een goed en divers ingericht groen openbaar gebied; • Een positief effect te hebben op een houdbare flora en fauna 	Projecten die hieronder gerealiseerd worden hebben het karakter dat ze vaak niet in 1 jaar afgerond worden, maar dat over verloop van een aantal jaren de realisatie tot stand komt. Dat heeft te maken met 'initiatieven van dorpsbelangen en externe partijen'. In 2020 zijn bijdragen verstrekt aan o.a. de Bescherming van weidevogels, Bloemrijke akkers. Natuureerven Midlaren, Herstel Boerenerven Zeegse, het omgevingsplan V	Nee	De raad heeft in het najaar 2019 bij de begrotingbehandeling besloten het budget toe te voegen aan het bestaande maatschappelijke krediet Vitaal Platteland. Op deze wijze blijven de middelen beschikbaar voor projecten in de komende jaren en hoeft niet ieder jaar bij de najaarsbrief als een project nog niet is afgerond gevraagd worden om middelen mee te nemen.	

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			(Biodiversiteit); • Versterking van burgerkracht en die de leefbaarheid en saamhorigheid in de dorpen vergroten."	Zeijen fase 1 en deelproject Boerenerven en Biodiversiteit als onderdeel van het Circulair Markeplan Zeijen.			
5.	Natuur- en milieueducatie	€ 16.000	Sinds 15 jaar wordt door IVN het scholennetwerk natuur- en milieueducatie in onze gemeente georganiseerd. Er participeren 15 basisscholen in het netwerk. De overeenkomst met IVN loopt dit jaar af.	Er is subsidie verstrekt voor het in 2020 uitvoeren van de werkzaamheden in het kader van natuur- en milieueducatie in onze gemeente.	Nee		
6.	Subsidie de Buitenplaats	€ 50.000	Museum de Buitenplaats is aangemerkt door de provincie als een museum met regionale status. Het museum draagt bij aan de promotie van Drenthe, gemeente Tynaarlo en heeft daarmee ook relatie met recreatie en toerisme. Wij willen meedoen met de provincie die hiervoor middelen beschikbaar stelt. Het museum stelt nu een visie op waarin beschreven wordt op welke manier ze een bijdrage kunnen leveren aan maatschappelijke doelen (aansluiten op veld van vrijwilligers, betrekken dorp en centrum bij activiteiten, inzet van mensen in kader van meedoen en activeren).	Museum de Buitenplaats heeft in 2019 een beleidsplan geschreven voor 2020. Het beleidsplan is gebaseerd op het meerjaren beleidsplan (2019-2022). Een onderdeel hiervan is de visie op de maatschappelijke bijdrage van het museum. Elk jaar geeft het museum in het jaarplan aan hoe ze het museum artistiek inhoudelijk en hun maatschappelijke bijdrage positioneren. Daarmee wordt elk jaar de visie op de bijdrage die het museum kan leveren concreter. De coronamaatregelen en de daarmee gepaarde opgave heeft echter een (negatief) effect gehad op de maatschappelijke doelen in het kader van meedoen en activeren. Het betekent dat sommige activiteiten geen doorgang hebben kunnen vinden en andere in een zodanig aangepaste vorm dat het maatschappelijk effect en het (publieks)bereik kleiner is.	Nee		
7.	Initiatieven speelvoorzieningen	€ 20.000	De ingezette lijn van overheidsparticipatie voor initiatieven op het gebied van speelvoorzieningen wordt met	Door de werkwijze, waarbij intensief wordt samengewerkt met buurtbewoners (overheidsparticipatie / 'koers')	Ja	Meenemen naar 2021 omdat meerdere initiatieven die t.l.v. 2020 komen, vanwege de lange doorlooptijd (en levertijd van	€ 20.000

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			dit budget ondersteund. Dorpen en wijken leveren een belangrijke bijdrage aan het in stand houden van voorzieningen in de eigen leefomgeving. Als de initiatieven bijdragen aan (1) versterking van de sociale structuren, (2) van bewegen in de openbare ruimte en (3) meedoen, dan willen wij dit ondersteunen.	kunnen niet alle projecten in het kalenderjaar 2020 worden afgerond. Momenteel zijn er 3 initiatieven waar sinds medio 2020 reeds contact/overleg is met initiatiefnemers. Planvorming wordt dit najaar opgestart en bestelling van de toestellen gebeurt naar verwachting eind 2020 / begin 2021 en plaatsing in 2021. In het kader van burgerparticipatie verwachten inwoners dat hun plannen gerealiseerd worden. Het gaat in dit geval om 3 speelplekken (2 in Zuidlaren en 1 in Yde). Het betreft speelplek Lageweg Zuidlaren, Bolweg Zuidlaren en speelplek Yde.		toestellen) pas in 2021 daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden. Het structurele budget 2021 blijft dan beschikbaar voor nieuwe aanvragen die in 2021 binnen komen.	
8.	Uitbreiding cultuur	€ 40.000	Hiermee stimuleren we projecten en activiteiten op het gebied van cultuur. Daarnaast biedt het ruimte om eenmaal per jaar een groter evenement te ondersteunen, voortkomend uit de gedachte van de culturele gemeente.	Op dit moment is de impact van de COVID-19crisis op onze verenigingen en musea nog niet geheel duidelijk. Zo zijn er bijvoorbeeld veel koren die momenteel moeite hebben om een locatie te vinden waar veilig kan worden gezongen. Dat er een impact is staat als een paal boven water. Het behouden van een levendig culturele sector in onze gemeente is belangrijk.	Ja	Vanwege de maatregelen rondom COVID-19 hebben veel activiteiten geen doorgang kunnen vinden. Door de middelen mee te nemen naar 2021 kunnen we in 2021 een 'inhaalslag' maken met het budget uit 2020.	€ 20.000
9.	Cultuurcoaches	€ 50.000	De inzet van de cultuurcoaches richt zich op de verbinding van doelgroepen met cultuur, vergelijkbaar met de inzet van de buurtsportcoaches.	In 2020 hebben de cultuurcoaches bijvoorbeeld vorm gegeven aan 'de cultuurkeet'. Tegelijkertijd hebben veel activiteiten in verband met de maatregelen rondom COVID-19 niet plaats kunnen vinden.	Ja	In verband met de maatregelen rondom het coronavirus is het niet mogelijk/nuttig geweest om alle middelen in te zetten.	€ 20.000
10.	Inclusie: uitw. beleidskader fysieke toegankelijkheid	€ 28.000	Eén van de onderwerpen op de inclusie-agenda is de fysieke toegankelijkheid. Om bij te dragen aan de visie dat iedereen mee kan doen in de samenleving en te zorgen dat	In 2020 is één subsidieaanvraag á € 3.000 ingediend. Vanwege Covid-19 heeft de communicatie (en daarmee stimulering tot aanvraag subsidie) in mindere mate plaatsgevonden dan	Ja	Er ligt een verzoek tot automatisering van de deuren van MFA Yders Hoes. Gezien de omvang van deze aanpassing zal dit pas in 2021 plaats kunnen vinden. Het	€ 13.000

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			<p>ons beleid in lijn is met het VN-Verdrag, wil de gemeente de toegankelijkheid van openbare gebouwen voor mensen met een beperking verbeteren. We willen dat iedereen in gebouwen in de gemeente kan doen wat hij/zij volgens de bestemming van het gebouw zou moeten kunnen doen.</p>	<p>aanvankelijk bedacht. Daarnaast wordt voorgesteld om te investeren in MFA Yders Hoes (gemeentelijk eigendom). Het zal gaan om het plaatsen van beugels (€ 2.500) en het automatiseren van toegangsdeuren (€ 13.000).</p>		<p>voorstel is dan ook om de middelen mee te nemen naar 2021. MFA Yders Hoes is in gemeentelijk eigendom. Met deze voorgestelde uitgave in 2021 wordt afgeweken van de financiële verdeling van de middelen tussen 'beschikbaar voor subsidie gebouwen derden' en 'beschikbaar voor gemeentelijke gebouwen'. Op basis van het beleidskader en de uitvoeringsregeling fysieke toegankelijkheid is er jaarlijks (t/m 2021) maximaal € 7.500 beschikbaar voor gemeentelijke gebouwen (€ 20.000) voor gebouwen van derden). Wanneer middelen overgeheveld worden van 2020 naar 2021 komt € 13.000 beschikbaar voor gemeentelijke gebouwen, waarmee de gevraagde aanpassing uitgevoerd kan worden.</p>	
11.	Subsidie Plaats de Wereld	€ 47.000	<p>Plaats de Wereld is een werk- en pleisterplaats in het centrum van Vries. Zij hebben als missie om mensen te verbinden en hen te inspireren om samen bij te dragen aan een eerlijke en duurzame wereld. Educatie en maatschappelijke projecten vormen de kern van de activiteiten en krijgen onder andere vorm in een dorpstuin en atelier. Doormiddel van (moes)tuinieren en kunstzinnige, ambachtelijke activiteiten willen zij duurzame relaties tot stand brengen tussen een gevarieerde groep deelnemers en gebruikers. Dit budget vormt een vervolg op de in 2016 ingezette lijn. Namelijk eenvoudige,</p>	<p>In 2020 is de subsidie toegekend aan Plaats de Wereld.</p>	Nee		

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			integrale en preventieve ondersteuning dichtbij.				
12.	Maatschappelijke begeleiding nieuwkomers	€ 10.000	Het budget voor de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers wordt verhoogd om de extra begeleiding en de uitvoering van het participatieverklaringstraject uit te voeren. Dit kan worden gedekt uit de reserve Participatie die hiervoor bestemd is.	Vanwege de uitstel van de nieuwe wet inburgering is de begeleiding nog niet geregeld, dit zal starten in november 2020.	Ja	In 2021 is er een verdubbeling van de taakstelling nieuwkomers	€ 10.000
13.	Preventief gezondheidsbeleid	€ 10.000	Met dit budget wordt extra inzet gepleegd op: Toewerken naar een dekkend netwerk van AED's Inzet op een rookvrije generatie.	Vanwege een prioritering van andere werkzaamheden is ten laste van dit budget geen inzet gepleegd.	Nee		
14.	Regionale Energie Strategie (RES)	€ 40.000	De inzet van de Regionale Energie Strategie (RES) is nodig om overeenstemming te bereiken tussen Rijk en regio's over de inzet voor hernieuwbare elektriciteitsopwekking en duurzame warmteverdeling in onze regio. De inzet bestaat ook uit middelen om onderzoeken uit te kunnen voeren naar bijvoorbeeld de energiepotentie, woningvoorraad, vormen van grootschalige duurzame energie. Ook de afstemming met de inwoners vinden we belangrijk en voor dat proces zijn ook kosten geraamd. Omdat het een nieuw traject is hebben we de kosten geraamd als indicatie voor de komende periode.	De concept RES is door de gemeenteraad vastgesteld. De verdere uitwerking vindt plaats via ondermeer het al gestarte participatieproces van de Omgevingsvisie	Ja	De ramingen voor het opstellen van de RES zijn niet bijgesteld. Voor de verdere afronding van de RES in 2021 is derhalve nagenoeg het volledige in 2020 overblijvende bedrag benodigd.	€ 36.500
15.	Kwaliteitscriteria VTH	€ 15.000	Er zijn extra wettelijke eisen gesteld aan gemeentelijke organisaties bij de uitvoering van de VTH taken. Deze eisen hebben betrekking op kwaliteit en kwantiteit. Gemeenten hebben feitelijk de keus om zelf te voldoen aan de eisen, of in samenwerking met andere	In 2019 hebben we een inventarisatie gedaan. De uitkomsten daarvan zijn in het eerste kwartaal van 2020 geanalyseerd. Het was de bedoeling om vervolgens met de STAAN gemeenten een vervolgstap te doen. Door de Coronamaatregelen is dit niet	Nee		

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			gemeenten de VTH taken onder te brengen bij een omgevingsdienst (zoals de RUD). De SDA+N gemeenten hebben besloten om de basistaken bij de RUD te beleggen. We schaffen een programma aan om inzichtelijk te maken en houden waar de organisaties wel of nog niet voldoen aan de eisen. Daarnaast doen we een 0-meting.	gebeurt. We verwachten dit in de loop van 2021 op te kunnen pakken. Daar is al budget voor.			
16.	Aanleg glasvezel buitengebied	€ 390.000	De Coöperatie Glasvezel Noord heeft de gemeente gevraagd om een subsidie en een lening (€ 258.075) voor het aanleggen van glasvezel. Het maximale bedrag voor de subsidie bedraagt € 390.000. Het definitieve voorstel omtrent het beschikbaar stellen van deze middelen wordt na een positieve marktconsultatie middels een apart raadsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.	Begin 2020 heeft de raad geld beschikbaar gesteld voor een eenmalige subsidie van € 390.000 en een lening van € 258.075. De coöperatie is gestart met de aanleg in de gemeente Noordenveld en start vervolgens in onze gemeente.	Ja	De aanleg zal in 2021 gereed zijn en wordt de subsidie uitgekeerd.	€ 390.000
17.	Beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte	€ 5.000	De uitgangspunten ten aanzien van de beweegvriendelijke inrichting van de omgeving 'BIOR' verder uit te bouwen in de komende edities van de mobiliteitsweek en in lijn met de in ontwikkeling zijnde omgevingsvisie Tynaarlo. Het uitnodigen tot bewegen en een aantrekkelijk alternatief bieden voor de auto vormen de uitgangspunten.	In 2020 is gewerkt aan de notitie BIOR om de relatie tussen fysiek en sociaal domein te definiëren. Aansluiting bij lopende ontwikkelingen en projecten (Omgevingsvisie, Vries Zuid, Centrumplan Zuidlaren, Westlaren) zijn vertraagd waardoor de concrete invulling/uitvoering geen plaats heeft gehad in 2020. T.z.t. (indien) mogelijk wel opvoeren als incidenteel nieuw beleid.	Nee		
18.	Motie toegankelijkheid website raad	€ 5.000	Ter uitvoering van de motie toegankelijkheid raadssite is getoetst in hoeverre de raadssite toegankelijk is voor minder-valide bezoekers. Op 11 juli 2019 ontving de griffie hiervan	De website is verbeterd op het punt toegankelijkheid. Na overleg is dit verder bij de websitebouwer belegd. De websitebouwer zal de site structureel controleren op de	Nee		

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			het toetsingsrapport. Er zijn inmiddels al een aantal zaken verbeterd door de websitebouwer, maar er zijn ook punten naar voren gekomen die eenmalig extra budget vragen om opgelost te kunnen worden.	VCAG-normen en deze aan de normen aanpassen waar nodig.			
19.	Toezicht brandveiligheid bestaande bouw	€ 50.000	Het is de afgelopen jaren gebleken dat de bouwtoezichtwerkzaamheden en het toezicht op de brandveiligheid voor de bestaande bouw, niet op een acceptabel niveau binnen de huidige formatie uitgevoerd kan worden. Veiligheid is door het college als een essentieel onderwerp aangeduid. Op dit moment is de verwachting dat een deel van het bouwtoezicht vanaf 2021 in de private sector wordt uitgevoerd. Meer duidelijkheid daarover zal het komende jaar ontstaan.	In 2020 is het budget ingezet t.b.v. het uitvoeren van de controles. In de loop van 2020 is duidelijk geworden dat de wetswijziging die het bouwtoezicht deels overhevelt naar de private sector met een jaar is uitgesteld. Om die reden is voor 2021 opnieuw gevraagd om budget beschikbaar te stellen.	Nee		
20.	Klantvolgsysteem	€ 30.000	De taken die we in het sociaal domein uitvoeren zijn niet meer hetzelfde als een aantal jaren geleden. We willen dat leden van het sociale team en van het expertise team jeugd goed gefaciliteerd worden in hun functie als regievoerder. We willen bovendien zichtbaar kunnen maken welke resultaten we bereiken. Dit is vanuit het huidige verouderde klantvolgsysteem niet goed mogelijk. Op dit moment moeten vele taken handmatig uitgevoerd worden die in andere klantvolgsystemen geautomatiseerd zijn. We willen daarnaast transparant naar inwoners werken door hen de mogelijkheid te bieden om in	In 2020 heeft geen inzet plaatsgevonden ten laste van dit budget. Het klantvolgsysteem heeft een sterke relatie met de inrichting van de toegang binnen het sociaal domein. Eerst wordt ingezet op het nieuwe toegangsmodel, pas daarna wordt gekeken naar een passend klantvolgsysteem.	Ja	Om het vernieuwde klantvolgsysteem in te kunnen voeren is het nodig om het beschikbaar gestelde budget mee te nemen naar 2021.	€ 30.000

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			<p>hun eigen dossier in te kunnen loggen.</p> <p>Het voorstel is om in 2020 over te gaan naar efficiënter en gebruiksvriendelijker klantvolgsysteem. In samenwerking met diverse afdelingen van de gemeente zal vooronderzoek worden uitgevoerd naar het meeste passende systeem. Vele gemeenten zijn ons het afgelopen jaar voorgegaan met een overstap naar een goed klantvolgsysteem die past bij de huidige integrale werkzaamheden van de sociale teams. We zullen ook gebruik maken van deze informatie. De kosten zullen eenmalig in 2020 plaatsvinden bij de implementatie.</p>				
21.	Toezegging: Nieuwjaarsreceptie	€ 10.000	Bij de behandeling van de perspectievennota 2019 is een toezegging gedaan om in de begroting een post op te nemen voor de organisatie van een nieuwjaarsreceptie.	De nieuwjaarsreceptie is in januari 2020 georganiseerd.	Nee		
22.	Amendement: Rentepercentage GKB	€ 12.500	Bij de behandeling van de perspectievennota 2019 is een amendement aangenomen waarbij als beslispunt is toegevoegd dat voor 2 jaar een budget van € 12.500 beschikbaar wordt gesteld voor het verlagen van het rentepercentage van de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) naar maximaal 5% voor de mensen die een inkomen hebben van maximaal 120% van de bijstandsnorm.	Begin 2020 is er een uitvoeringsovereenkomst sociale kredietverlening met de GKB afgesloten. De looptijd van de uitvoeringsovereenkomst is tot 31-12-2021 en komt overeen met het amendement. In 2021 wordt opnieuw een budget van 12.500 beschikbaar gesteld.	Nee		
23.	Motie Opstartkosten De Aanloop	€ 27.225	Bij de behandeling van de perspectievennota 2019 is een	Het initiatief is opgestart maar opgeschort in afwachting van de	Ja	Budget is beschikbaar gesteld door raad, wordt ingezet zodra	€ 27.225

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			motie aangenomen waarbij het college is opgedragen om in de begroting voor de jaarschijven 2020 t/m 2022 jaarlijks een bedrag van € 27.225 op te nemen t.b.v. een subsidie voor de opstartkosten van "De Aanloop". Op dit moment hebben we dit bedrag voor 1 jaar opgenomen, daarna volgt een evaluatie.	begroting. Betrokkenen en de gemeenteraad zijn hierover geïnformeerd.		duidelijkheid is over het vervolg van het project.	
24.	Warmtetransitievisie	€ 135.000	In het kader van het klimaatakkoord gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van een warmtetransitievisie. De visie komt onder andere tot stand middels een participatief proces. In dit proces verzamelen wij goede ideeën om te komen tot een breed gedragen visie. De kosten hiervoor zijn aangevraagd in de voorjaarsbrief 2020.	Voor het opstellen van de Warmtetransitie en Wijkuitvoeringsplannen is bij de voorjaarsbrief extra geld gevraagd. Dit omdat we in dit jaar moeten starten met plannen en daarbij externe capaciteit en expertise nodig hebben. De onderdelen moeten uiterlijk december 2021 zijn vastgesteld in de raad.	Ja	Nadat de middelen beschikbaar zijn gesteld eind juni, gaan we nu van start met het opstellen van een projectstructuur en verder inhoudelijke uitwerking. Het is onbekend hoeveel we van dit bedrag in 2020, dan wel in 2021 uitgeven. Vaststaat dat de visievorming en wijkuitvoeringsplannen eind 2021 gereed moeten zijn.	€ 115.000
25.	Vervoer bewegingsonderwijs en vakonderwijs gymnastiek	N.v.t.	Normaal gesproken worden de budgetten aan het begin van het jaar overgemaakt aan de schoolbesturen. Vanuit het budget 'vervoer bewegingsonderwijs' worden bussen ingezet om kinderen van scholen naar sportzalen te vervoeren. Het budget 'vakonderwijs gymnastiek' wordt gebruikt om vakdocenten de gymlessen te laten geven. Dat is in 2020 ook gewoon gebeurd.	N.v.t.	Ja	Vanwege de maatregelen omtrent corona en andere omstandigheden is het niet gelukt om eerder de budgetten beschikbaar te stellen. Daarnaast zijn we omtrent het budget voor vervoersonderwijs nog in gesprek met schoolbesturen. Het is vooralsnog onduidelijk of dit in 2020 afgerond kan worden waardoor wordt voorgesteld een deel van het budget mee te nemen.	€ 61.000
26.	Digitale dienstverlening	N.v.t.	Met de vaststelling van de begroting 2019 is structureel budget beschikbaar gesteld om vorm te geven aan de ontwikkeling van de digitale dienstverlening. Bijvoorbeeld voor de procesoptimalisatie koppeling BAG en BRP en het	N.v.t.	Ja	Voor een aantal werkzaamheden geldt dat deze niet meer in 2020 gereed kunnen komen. Dit komt bijvoorbeeld doordat de leverancier de functionaliteit nog niet beschikbaar heeft gesteld of vanwege herprioritering. In 2021	€ 7.200

Nr.	Omschrijving	Budget 2020	Toelichting	Toelichting op ontwikkelingen per onderwerp in 2020	Middelen meenemen naar 2021?	Waarom meenemen naar 2021?	Bedrag mee te nemen naar 2021
			digitaliseren van akten burgerlijke stand.			is onvoldoende budget beschikbaar om deze werkzaamheden alsnog uit te kunnen voeren. Hierbij valt te denken aan het digitaliseren van diverse akten burgerlijke stand en verdere procesoptimalisatie ten aanzien van de Basisadministratie Gebouwen en Personen.	
27.	Wijkpost Eelde	N.v.t.	Bij de vaststelling van de begroting 2020 is budget beschikbaar gesteld voor het afboeken van de boekwaarde Wijkpost Eelde. De ver-/nieuwbouw van de wijkpost loopt mee met het proces rondom de nieuwbouw van de brandweerkazernes.	In 2020 is met name door de VRD gewerkt aan het vormgeven van de nieuwe brandweerkazernes. De ontwikkeling van de wijkpost Eelde loopt mee in dat traject maar gebeurt onder beheer van de gemeente.		Om de afboeking in 2021 te kunnen dekken is dit budget benodigd.	€ 30.000
	Totaal mee te nemen gelden						€ 904.925

Actualisatie maatschappelijke kredieten

Door de gemeenteraad worden maatschappelijke kredieten verstrekt. De dekking van deze kredieten vindt over het algemeen plaats door middel van een onttrekking aan de reserves. Voor het resultaat na bestemming is het effect budgettair neutraal. De uitgaven binnen een maatschappelijk krediet kunnen gespreid worden over meerdere jaren. Om het voorspellend vermogen van de begroting te vergroten, wordt in onderstaande tabel van een aantal kredieten een aanpassing van de lopende jaarschijf voorgesteld. Het effect op het begrotingsresultaat is door de dekking vanuit de reserve neutraal.

Actualisatie maatschappelijke kredieten	Inschatting uitgaven/inkomsten jaarschijf 2020
Omgevingswet/omgevingsvisie	
Uitgaven	€ 374.000
Vitaal platteland	
Uitgaven	€ 65.000
Sloop 't Punthoes en Bladergroenschool	
Uitgaven	€ 10.000
Sloop, asbest, boekwaarde De Kooi	
Uitgaven	€ 118.504
Tijdelijke huisvesting tijdens bouw	
Uitgaven	€ 200.000
Sloop, asbest, boekwaarde De Marsch	
Uitgaven	€ 535.099
Sloop Asbest boekwaarde gymzaal De Kooi	
Uitgaven	€ 54.863
Digitaliseren milieuvergunningen	
Uitgaven	€ 11.690

Voorstellen voor besluitvorming

Op basis van de voorstellen en uitkomsten die zijn opgenomen in deze rapportage stellen wij uw raad voor akkoord te gaan met de volgende beslispunten:

1. Kennis te nemen van de voortgang van de activiteiten, doelen en ontwikkelingen per hoofdstuk per 1 september 2020;
2. Het incidentele nadeel 2020 van € 1.169.000 te onttrekken aan de Algemene Reserve Grote Investerings (ARGI);
3. Het structurele nadeel van € 28.000 vanaf 2021 op te nemen in de meerjarenbegroting;
4. In te stemmen met het samenvoegen van de economische kredieten 'vervanging netwerk en server' en 'vervanging storage' en het vervolgens ophogen van dit krediet met € 27.000. De bijbehorende extra kapitaallasten van € 7.088 worden ten laste gebracht van het ICT-budget;
5. In te stemmen met het verlagen van het maatschappelijk krediet 'digitaliseren milieuvergunningen' met een bedrag van €102.000. En de bijbehorende bestemmingsreserve te verlagen met hetzelfde bedrag en toe te voegen aan de ARGI.
6. In te stemmen met het vormen van de voorziening pensioenen wethouders en een bedrag van € 3,86 miljoen toe te voegen aan deze voorziening, waarvan € 1,60 miljoen ten laste van de reserve pensioenverplichtingen wethouders, € 0,1 miljoen ten laste van de voorziening pensioenaanspraken en € 2,16 miljoen ten laste van de ARGI.
7. In te stemmen met het opheffen van de reserve pensioenverplichtingen wethouders
8. In te stemmen met het opheffen van de voorziening pensioenaanspraken.
9. In te stemmen met het laten vrijvallen van een bedrag van € 226.500 uit de bestemmingsreserve Complex De Inloop en dit bedrag toe te voegen aan de ARGI.
10. In te stemmen met het laten vrijvallen van een bedrag van € 89.400 uit de bestemmingsreserve Grondexploitaties en dit bedrag toe te voegen aan de ARGI;
11. In te stemmen met het opheffen van de bestemmingsreserve Grondexploitaties;
12. In te stemmen om de volgende mutaties in de reserves door te voeren als gevolg van de berekening van de benodigde kapitaallasten en de genoemde bedragen toe te voegen danwel te onttrekken aan de ARGI (saldo bedrag € 1.15 miljoen positief):
  - a. Reserve nieuwbouw gemeentehuis 359.664 Toevoeging ARGI
  - b. Reserve mechanisatie buitendienst 58.430 Toevoeging ARGI
  - c. BR. Sloop, Asb., Boekw. De Vijverstee 13.903 Toevoeging ARGI
  - d. BR. Sloop, Asb., Boekw. De Holtenhoek 137.696 Toevoeging ARGI
  - e. BR. Sloop, Asb., Boekw. OBS Oelebred 10.734 Toevoeging ARGI
  - f. BR. Sloop, Asb., Boekw. OBS Westerburcht 18.277 Toevoeging ARGI
  - g. BR. SV Tynaarlo 22.786 Toevoeging ARGI
  - h. BR. Krediet Transferium de Punt 41.437 Toevoeging ARGI
  - i. BR. MFA Zeijen 138.376 Toevoeging ARGI
  - j. BR. MFA Yde 154.314 Toevoeging ARGI
  - k. BR. Jonglaren flexibele schil 758 Toevoeging ARGI
  - l. BR Jonglaren Sloop, Asbest, Boekw. 9.584 Toevoeging ARGI
  - m. BR. De Lichtkring flexibele schil 496 Toevoeging ARGI
  - n. BR De Lichtkring Sloop, Asbest, Boekw. 18.286 Toevoeging ARGI
  - o. BR De Schuthoek Sloop, Asbest, Boekw. 11.969 Toevoeging ARGI
  - p. BR. De Tol flexibele schil 2.019 Toevoeging ARGI
  - q. BR De Tol Sloop, Asbest, Boekw. 26.665 Toevoeging ARGI
  - r. BR. Schuilingsoord flexibele schil 2.593 Toevoeging ARGI
  - s. BR Schuilingsoord Sloop, Asbest, Boekw. 31.866 Toevoeging ARGI
  - t. BR. De Zuidwester flexibele schil 706 Toevoeging ARGI
  - u. BR De Zuidwester Sloop, Asbest, Boekw. 5.101 Toevoeging ARGI
  - v. BR. Het Stroomdal flexibele schil 623 Toevoeging ARGI
  - w. BR. Het Stroomdal Sloop, Asbest, Boekw. 4.933 Toevoeging ARGI
  - x. BR. Harens Lyceum Sloop, Asbest, Boekw. 33.859 Toevoeging ARGI
  - y. BR. Tijdelijk lokaal Menso Alting school 908 Toevoeging ARGI
  - z. BR. Flexibele Schil Menso Altingschool 36.153 Toevoeging ARGI
  - aa. BR. Nieuwbouw Gymzaal Tynaarlo 38.790 Toevoeging ARGI
  - bb. BR. Tijdelijke huisvesting de Veenvlinder 111 Onttrekking ARGI
  - cc. BR. 2e fase huisvesting Ter Borch 8242 Onttrekking ARGI

dd. BR. Flexibele Schil OBS de Vijverstee	1.155	Onttrekking ARG1
ee. BR. (ver)nieuwbouw OBS Oelebred	20.391	Onttrekking ARG1
ff. BR. (ver)nieuwbouw De Westerburcht flex	1.014	Onttrekking ARG1
gg. BR. Flexibele Schil OBS centrum/ Eelde	2.575	Onttrekking ARG1
hh. BR. Tijdelijk lokaal Mariaschool	1.118	Onttrekking ARG1
ii. BR. Speellokaal Mariaschool	863	Onttrekking ARG1
13. In te stemmen met het instellen van een preventiefonds waar diverse subsidies uit gedekt kunnen worden die voldoen aan de algemene subsidieverordening (nadere criteria dienen nog te worden uitgewerkt);
  14. In te stemmen met de in deze najaarsbrief genoemde mee te nemen gelden ad € 904.925, waarbij het bedrag ten behoeve van De Aanloop ad € 27.225 wordt herbestemd en toegevoegd aan het preventiefonds zoals opgenomen in beslispunt 13;
  15. In te stemmen met de voorgestelde aanpassingen van de jaarschijven van de maatschappelijke kredieten;
  16. In te stemmen met het 'ontschotten' van het beschikbaar gestelde budget, nu en in de toekomst, ten behoeve van 'Inclusie: uitwerking beleidskader fysieke toegankelijkheid', waarbij het gehele budget beschikbaar wordt gesteld voor aanpassingen in zowel gemeentelijke gebouwen als gebouwen van externe organisaties met een publieke functie teneinde beter aan te sluiten bij de daadwerkelijke aanvragen ten laste van dit budget.

Wij vertrouwen erop u met deze brief op hoofdlijnen op een korte en bondige manier te hebben geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen en noodzakelijke bijstellingen en leggen deze voor besluitvorming aan de gemeenteraad voor. De vergadering waarin deze tussenrapportage wordt behandeld staat gepland op 3 november 2020.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

mr. J. Th. van Nieukerken
gemeentesecretaris

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester

Bijlage 1: Bijstelling begroting 2020

+ is voordeel, - is nadeel, afgerond op 1.000 euro

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Hoofdstuk 0 geen programma</i>								
Budget digitale dienstverlening			7.000		10.000		10.000	
Overheveling budget			-4.000		-4.000		-4.000	
Totaal taakveld Kostenplaatsen	0	0	-3.000	0	-6.000	0	-6.000	0
Totaal hoofdstuk 0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning</i>								
Accountantskosten	-10.000		-20.000		-20.000		-20.000	
Voorziening wachtgeld								
Vrijval ivm vorming voorziening pensioen	72.000		72.000		72.000		72.000	
Vrijval voorziening wachtgelden	1.000							
Totaal taakveld Bestuur	63.000	0	52.000	0	52.000	0	52.000	0
Advies en dienstverlening	-10.000		-10.000		-10.000		-10.000	
Budgetneutrale wijziging								
Gegevens- en privacybeheer	-50.000							
Overheveling budet			-3.000		-6.000		-6.000	
Overheveling budget			3.000		6.000		6.000	
Totaal taakveld Burgerzaken	-60.000	0	-10.000	0	-10.000	0	-10.000	0
Beheer gebouwen	-44.000							
Totaal taakveld Beheer overige gebouwen en gronden	-44.000	0	0	0	0	0	0	0
Dividen Essent		-10.000						
Totaal taakveld Treasury	0	-10.000	0	0	0	0	0	0
Managementrapportage SDA		3.000						
Totaal taakveld OZB woningen	0	3.000	0	0	0	0	0	0
Managementrapportage SDA		16.000						
Totaal taakveld OZB niet-woningen (IU) Participatie	0	16.000	0	0	0	0	0	0
Brede aanpak dak- en thuisloosheid		18.000						
Buurtsportcoaches		89.000						
Corona Steunpakket		843.000						
Ontwikkeling uitkeringsbasis 2019		-29.000						
Plafond BTW compensatiefonds		96.000						
Uitkeringsfactor, uitkeringsbasis, taakm		-28.000						
Voorschoolse voorziening Peuters		17.000						
Vrijval saldo schommelfonds	286.000							
Totaal taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen	286.000	1.034.000	0	0	0	0	0	0
Gemeentefonds	286.000	1.034.000	0	0	0	0	0	0
Uitbreiding verzekeringsbudget	-75.000		-75.000		-75.000		-75.000	
Totaal taakveld Overige baten en lasten	-75.000	0	-75.000	0	-75.000	0	-75.000	0
Wijziging VPB-methodiek 2016-2020	-76.000							
Totaal taakveld	-76.000	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting (VpB)	-76.000	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval primitief begrotingssaldo	630.000							
Totaal taakveld Resultaat van de rekening van baten en lasten	630.000	0	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 0	724.000	1.043.000	-33.000	0	-33.000	0	-33.000	0
<i>Hoofdstuk 1 Veiligheid</i>								
Vervallen inkomsten		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
Totaal taakveld Crisisbeheersing en brandweer	0	-5.000	0	-5.000	0	-5.000	0	-5.000
Structureel vrijval budget	8.000		8.000		8.000		8.000	
Vrijval budget mijnbouw	35.000							
Totaal taakveld Openbare orde en veiligheid	43.000	0	8.000	0	8.000	0	8.000	0
Totaal hoofdstuk 1	43.000	-5.000	8.000	-5.000	8.000	-5.000	8.000	-5.000
<i>Hoofdstuk 2 Verkeer en vervoer en waterstaat</i>								
Afrondingsverschil								
Kapitaallasten openbare verlichting	30.000							
Totaal taakveld Verkeer en vervoer	30.000	0	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 2	30.000	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hoofdstuk 4 Onderwijs</i>								
Vrijval natuureducatie	16.000							
Totaal taakveld Openbaar basisonderwijs	16.000	0	0	0	0	0	0	0

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Leerlingenvervoer		-12.000						
Subsidie stimuleren peuteropvang	-25.000							
Voorschoolse voorziening Peuters	-17.000							
Totaal taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-42.000	-12.000	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 4	-26.000	-12.000	0	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie								
Buurtsportcoaches	-129.000	40.000						
SPUK	-168.000	135.000						
Vrijval Invest.plan sport en welzijn	141.000							
Totaal taakveld Sportbeleid en activering	-156.000	175.000	0	0	0	0	0	0
Subsidie 75 jaar bevrijding	-28.000	28.000						
Vrijval waterscouting Vries	90.000							
Totaal taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	62.000	28.000	0	0	0	0	0	0
Meer verkoop snipperhout		8.000						
Structureel vrijval budget	2.000		2.000		2.000		2.000	
Totaal taakveld Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.000	8.000	2.000	0	2.000	0	2.000	0
Totaal hoofdstuk 5	-92.000	211.000	2.000	0	2.000	0	2.000	0
Hoofdstuk 6 Sociaal domein								
Administratieve correctie binnen taakvel	-50.000							
Administratieve wijziging	50.000							
Bijstelling budgetten jeugd	12.000							
Bijstelling budgetten WMO	-72.000							
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-18.000							
Clientondersteuning	20.000							
Taalhuis	-13.000							
Vrijval budget bruisende kernen	235.000							
Totaal taakveld Samenkracht en burgerparticipatie	164.000	0	0	0	0	0	0	0
Administratieve wijziging								
Totaal taakveld Wijkteams	0	0	0	0	0	0	0	0
1e bestuursrapportage WPDA	577.000	-578.000						
Bijstelling budgetten WMO	-30.000							
Totaal taakveld								
Inkomensregelingen	547.000	-578.000	0	0	0	0	0	0
(IU) Participatie	-28.000							
1e bestuursrapportage WPDA	194.000							
Initiatiefvoorstel meedoenbanen	-30.000							
Totaal taakveld Arbeidsparticipatie	136.000	0	0	0	0	0	0	0
Bijstelling budgetten WMO	-60.000							
Totaal taakveld								
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-60.000	0	0	0	0	0	0	0
Bijstelling budgetten WMO	-490.000	-150.000						
Ontwikkeling alg. uitk. cluster WMO	-36.000							
Ontwikkeling alg. uitk. cluster WMO 2007	-31.000							
Totaal taakveld								
Maatwerkdienstverlening 18+	-557.000	-150.000	0	0	0	0	0	0
Bijstelling budgetten jeugd	-2.478.000							
Ontwikkeling alg. uitk. cluster jeugd	31.000							
Totaal taakveld								
Maatwerkdienstverlening 18-	-2.447.000	0	0	0	0	0	0	0
Bijstelling budgetten WMO	607.000							
Wet verplichte GGZ	-3.000							
Totaal taakveld Geëscaleerde zorg 18+	604.000	0	0	0	0	0	0	0
Bijstelling budgetten jeugd	-391.000							
Totaal taakveld Geëscaleerde zorg 18-	-391.000	0	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 6	-2.004.000	-728.000	0	0	0	0	0	0
Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu								
Inkomsten uit rioolaansluitingen	-18.000	18.000						
Managementrapportage SDA	21.000	-21.000						
Totaal taakveld Riolering	3.000	-3.000	0	0	0	0	0	0
Evaluatie afval	186.000	-192.000						
Managementrapportage SDA		7.000						
Totaal taakveld Afval	186.000	-185.000	0	0	0	0	0	0
Aanpassingen verrekoning RUD	96.000							
Vrijval Budget	10.000							
Totaal taakveld Milieubeheer	106.000	0	0	0	0	0	0	0
Extra inkomsten leges begraafrechten		58.000						
Hoger inkomsten begraafrechten		-45.000						
Totaal taakveld Begraafplaatsen en crematoria	0	13.000	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 7	295.000	-175.000	0	0	0	0	0	0

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>								
Vrijval leges glasvezel	90.000							
Totaal taakveld Ruimtelijke ordening	90.000	0	0	0	0	0	0	0
Afronding project asbestdaken	-9.000							
Extra inkomsten bouwleges		200.000						
Verhalen kosten ontruiming woning		14.000						
Vrijval Budget								
Bouw/welstandtoezicht	22.000							
Vrijval Budget VTH	10.000							
Totaal taakveld Wonen en bouwen	23.000	214.000	0	0	0	0	0	0
Totaal hoofdstuk 8	113.000	214.000	0	0	0	0	0	0
Totaal (excl. mutaties reserves)	-917.000	548.000	-23.000	-5.000	-23.000	-5.000	-23.000	-5.000

Mutaties reserves	2020		2021		2022		2023	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Corona Steunpakket	-843.000							
Initiatiefvoorstel meedoenbanen		30.000						
Taalhuis		13.000						
Totaal Mutaties reserves	-843.000	43.000	0	0	0	0	0	0

Totaal	-1.760.000	591.000	-23.000	-5.000	-23.000	-5.000	-23.000	-5.000
Saldo/resultaat najaarsbrief	-1.169.000		-28.000		-28.000		-28.000	

Bijlage 2: Monitor sociaal domein

Inhoud:

1. Inleiding
2. Wmo
3. Jeugdhulp
4. Participatie
5. Klachten en bezwaarschriften

1. Inleiding

Van de financiën t.a.v. het sociaal domein is het volgende overzicht te geven:

Uitgaven sociaal domein (bedragen * € 1.000)					
	2020 prognose NJB		2020 prognose VJB		2019 (werkelijk)
Jeugdzorg					
- ZIN	7.820		8.126		7.886
- PGB	240		270		244
Bovenregionale jeugdhulp	34		34		31
Totaal jeugdzorg		8.094		8.430	8.161
Hulp in de huishouding:					
- ZIN	2.527		2.527		2.120
- PGB	49		52		52
- AVS	25		20		150
		2.601		2.599	2.322
Dagbesteding / begeleiding					
- ZIN	2.396		2.297		2.290
- PGB	300		343		322
		2.696		2.640	2.612
Individuele verstrekkingen	1.082		1.022		1.000
Beschermd wonen	-500		- 500		-652
Eigen bijdrage	-150		-150		-229
Totaal Wmo		5.729		5.611	5.053
Participatie		Pm		Pm	Pm
Totaal van deze kosten sociaal domein (exclusief participatie)		13.823		14.041	13.214

Toelichting bij het overzicht

In het overzicht hierboven zijn bij de kosten Jeugdzorg ZIN in de kolommen '2020 prognose VJB' en '2019 (werkelijk)' andere bedragen opgenomen dan in het overzicht bij de Voorjaarsbrief, onder andere omdat in dat laatste overzicht de PGB-kosten ook al in het bedrag Jeugdzorg ZIN waren verwerkt (dus een dubbeltelling). In het overzicht zijn, wat de uitgaven betreft, alleen de belangrijkste posten met zorgkosten opgenomen. Uit de beschikbare Rijksbudgetten Wmo en Jeugd worden echter ook nog andere (zorg gerelateerde) kosten betaald, waaronder bijvoorbeeld de kosten van overhead en een deel van de personeelslasten.

Het overzicht laat zien dat de (begrote) uitgaven 2020 voor de genoemde posten t.o.v. 2019 met € 609.000 (Voorjaarsbrief (VJB):€ 827.000) stijgen. De belangrijkste oorzaken zijn (bedragen in € 1.000):

- Stijging kosten Wmo en lagere eigen bijdrage vooral door invoering abonnementstarief 524
- Daling kosten jeugdzorg -67
- Lager overschot beschermd wonen 152

Duidelijk is, dat wetwijzigingen als het invoeren van het abonnementstarief grote gevolgen hebben voor onze gemeente. Nadat in 2019 de uitgaven voor de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp door de invoering van het abonnementstarief stegen van € 1,52 miljoen (2018) naar ruim € 2,1 miljoen, een stijging van ruim € 0,6 miljoen, leidt deze invoering vanaf 2020 tot een verdere stijging van deze uitgaven met ongeveer € 0,4 miljoen. De Wmo-uitgaven worden in paragraaf 2 verder toegelicht.

Op dit moment is wel een daling van de kosten voor Jeugdzorg zichtbaar, ondanks een geraamde tariefstijging van enkele zorgproducten van in totaal bijna € 80.000. In paragraaf 3 wordt verder ingegaan op de (mogelijke) oorzaken hiervan.

Tenslotte is het positief resultaat op beschermd wonen voorzichtigheidshalve verlaagd met € 152.000.

Tekort sociaal domein totaal

De prognose voor de Wmo en Jeugd in deze monitor heeft alleen betrekking op de posten die worden gedekt uit de beschikbare Rijksbudgetten Wmo en Jeugd ('budgetneutraliteit'). Andere posten Wmo en Jeugd uit Hoofdstuk 6 van de begroting, die worden gedekt uit de algemene middelen, zijn in de prognose hieronder dus niet meegenomen.

Op grond van de ontwikkelingen in 2019 en het eerste halfjaar van 2020, is de verwachting dat de uitgaven op de onderdelen Wmo en Jeugd ook in 2020 fors hoger zullen zijn dan de beschikbare budgetten. Er wordt een tekort verwacht van circa € 3 mln. Het verwachte resultaat voor de Participatiewet is op dit moment € 0,2 mln. positief. In deze bedragen zijn ook de effecten van de meicirculaire 2020 verwerkt.

Jeugd

Het resterend tekort over 2019 (na aftrek incidentele Rijksmiddelen) was € 2,8 mln. In de VJB 2020 werd ook voor 2020 een tekort verwacht van € 2,8 mln. Op dit moment komt de prognose voor 2020 (na aftrek incidentele Rijksmiddelen) uit op een iets groter tekort, namelijk € 2,85 mln.; dit ondanks een lichte daling van de zorgkosten. De daling van de zorgkosten wordt namelijk tenietgedaan door extra uitgaven voor personeelslasten ten laste van het Jeugdbudget, onder andere voor de inzet van de POH'ers.

Wmo

In 2019 kende de Wmo nog een positief resultaat van € 0,4 mln. In de VJB 2020 is aangegeven dat de kosten op dat moment in de pas liepen met de beschikbare budgetten, maar dat voor 2020 ook een negatief resultaat denkbaar was, vooral als het aantal aanvragen voor huishoudelijke hulp zou blijven toenemen.

Op dit moment is de verwachting dat op de Wmo in 2020 een tekort zal ontstaan van ruim € 0,1 mln. Per saldo wordt dit verschil veroorzaakt door een kleine stijging van zowel de zorgkosten als de individuele verstrekkingen, zoals hulpmiddelen en woonvoorzieningen.

Participatiewet

Het verwachte resultaat voor de Participatiewet is, als gezegd, op dit moment € 0,2 mln. positief.

Dekking

Het te verwachten tekort binnen het Sociaal Domein kan deels worden gedekt uit de € 1 miljoen die hiervoor in de begroting 2020 binnen de ARG1 is gereserveerd. Het aanvullende tekort zal ook uit de ARG1 onttrokken worden.

Kanttekeningen

Bij het maken van een prognose spelen altijd een aantal onzekerheden. Als het gaat om een prognose van de zorgkosten in natura voor de Wmo en de Jeugd blijken indicatiestelling 'met terugwerkende kracht' en late facturatie daarbij de belangrijkste factoren te zijn. In 2020 spelen echter ook nog een aantal andere zaken:

1. Op verschillende momenten in het jaar zijn nieuwe, in NMD-verband afgesloten, contracten ingegaan. Hierdoor zijn de kosten van veel zorgproducten (of interventieniveau 's) niet meer goed vergelijkbaar, wat het maken van een goede prognose bemoeilijkt. Dat geldt zowel voor de vergelijking binnen het jaar 2020, maar ook in vergelijking met voorgaande jaren. De vergelijking is daarom nu vooral op totaalniveau gemaakt.
2. De Corona-maatregelen. Bij een deel van de kosten voor Jeugdzorg is vanaf 1 april 2020 een daling zichtbaar. Dat er een verband is met de Corona-maatregelen, is bij deze kosten aannemelijk, maar er kunnen ook andere factoren een rol hebben gespeeld. Op dit moment is ook niet duidelijk of deze daling zich voortzet in het tweede halfjaar van 2020.

De verwachting is, dat een goede analyse van de effecten van zowel de nieuwe inkoopcontracten als van de Corona-maatregelen pas begin 2021 kan worden gemaakt.

Maatregelenpakket sociaal domein

Hiervoor wordt verwezen naar het separate hoofdstuk dat hierover is opgenomen in de begroting 2021.

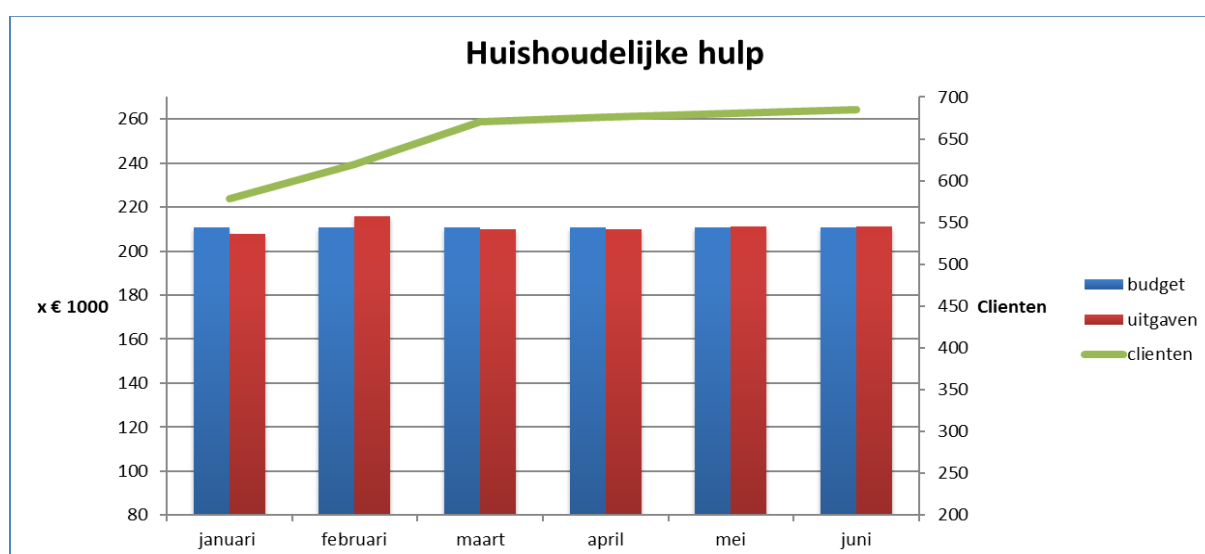
2. Wmo

In dit hoofdstuk worden de, financieel gezien, belangrijkste ontwikkelingen binnen de Wmo toegelicht. Het gaat dan met name om de uitgaven voor de huishoudelijke hulp en de uitgaven voor de nieuwe Wmo-taken (dagbesteding en begeleiding).

Voor de berekening van de kosten van zorg in natura (Huishoudelijke hulp en Dagbesteding / Begeleiding) wordt uitgegaan van de uitstaande verplichtingen over het eerste halfjaar van 2020. Peildatum was daarbij 1 september 2020. Daarbij is de, op ervaring gebaseerde, aanname dat 95% van deze Wmo-verplichtingen wordt verzilverd.

A. Maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp in natura (verwachte uitgaven € 2.527.000).

De ontwikkeling van de uitgaven en het aantal cliënten in de huishoudelijke hulp wordt als volgt weergegeven:

De uitgaven voor deze voorziening bedroegen in 2018 € 1.552.000 en in 2019 (uiteindelijk) € 2.120.000. Voor 2020 wordt een verdere stijging verwacht tot meer dan € 2,5 miljoen (op basis van de stand van zaken tot en met juni 2020).

In juli 2018 ontvingen 381 cliënten huishoudelijke hulp in natura. Op 1 maart 2019 was dit aantal gestegen tot 440 en in oktober 2019 naar 570. In februari 2020 hadden 613 cliënten deze vorm van huishoudelijke hulp. Op 1 maart 2020 is het nieuwe NMD-contract voor deze maatwerkvoorziening ingegaan en zijn ook de resterende cliënten met een algemene voorziening schoonmaakhulp (AVS) in de maatwerkvoorziening opgenomen. Het totale aantal cliënten voor de nieuwe maatwerkvoorziening kwam daarmee in maart 2020 op 671. Sinds maart neemt het cliëntenaantal toe met ongeveer vijf per maand (stand juni 2020: 685).

Vanaf 2017 was steeds een langzame groei zichtbaar van het aantal cliënten met huishoudelijke hulp, maar deze stijging was in 2019 veel groter dan voorheen. De oorzaak hiervan moet voor het grootste deel worden gezocht in de vervanging van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage door het (vaste en lage) abonnementstarief. Hier is in eerdere uitgaven van deze monitor al uitgebreid op ingegaan.

De uitgaven voor de huishoudelijke hulp zijn vanaf de invoering van het nieuwe contract (per 1 maart 2020) redelijk stabiel. Bij de vaststelling van het voor 2020 benodigde budget is daar ook van uitgegaan. Het aantal cliënten groeit vanaf maart weliswaar met ongeveer vijf per maand, maar de uitgaven blijven nagenoeg gelijk. Dit heeft vermoedelijk te maken met de mogelijkheid om vanaf 1 maart bij de indicatiestelling te kunnen differentiëren (lees: een goedkopere 'bouwsteen' kunnen inzetten).

Naast de huishoudelijke hulp in natura wordt deze voorziening ook in de vorm van een PGB verstrekt. Dit betreft in het eerste kwartaal van 2020 16 cliënten en gaat om een bedrag van ongeveer € 49.000 per jaar.

B. Huishoudelijke Hulp Toeslag (verwachte uitgaven € 25.000)

Uit dit budget wordt de Algemene Voorziening Schoonmaakhulp (AVS) bekostigd. Deze regeling is per 1 maart 2020 beëindigd. De cliënten die op dat moment gebruik maakten van de AVS, 43 in totaal, zijn per die datum overgegaan naar de maatwerkvoorziening HH. De uiteindelijke kosten van de AVS over 2020 worden geschat op ongeveer € 25.000.

C. Eigen Bijdragen (verwachte ontvangsten € -150.000)

De inkomsten uit eigen bijdragen betreffen alleen de Wmo-taken; een eigen bijdrage voor ingezette jeugdhulp is als gevolg van besluitvorming op rijksniveau niet aan de orde.

Voor 2019 werd al een daling van de inkomsten uit eigen bijdragen voorzien als gevolg van de invoering van het 'vaste' abonnementstarief per 1 januari 2019. Vóór 1 januari 2019 was de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen en het vermogen van de ontvanger van een Wmo-voorziening.

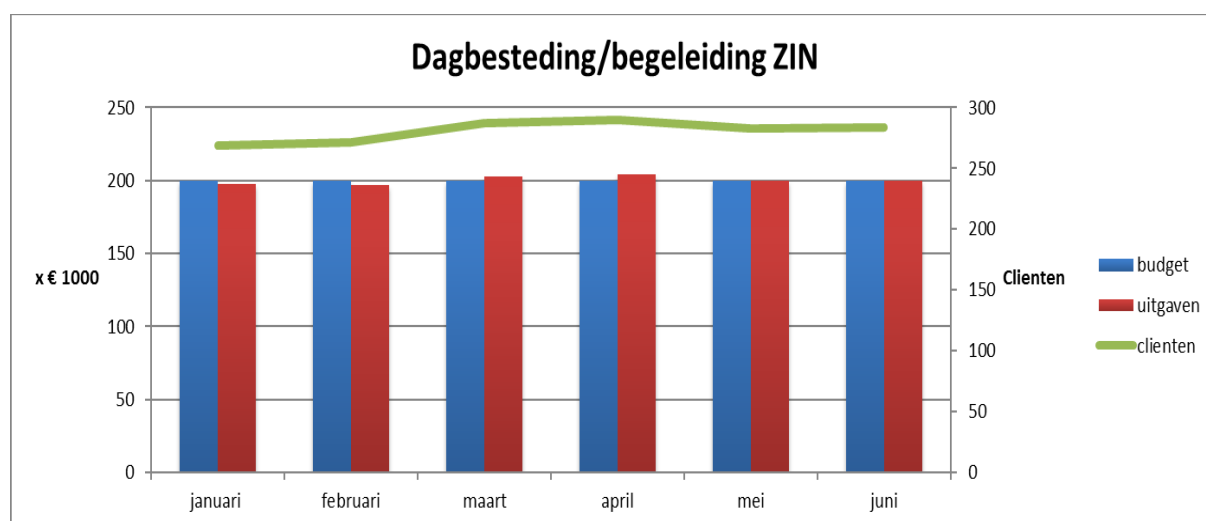
In 2019 heeft de gemeente van het CAK € 228.955 ontvangen aan eigen bijdragen, waarvan € 150.000 gebaseerd op het abonnementstarief. Voor 2020 wordt ook uitgegaan van laatstgenoemd bedrag. Op dit moment lopen de inkomsten duidelijk achter bij de begroting, maar dit is het gevolg van de achterstand die bij het CAK is ontstaan door een systeemwijziging. Het CAK werkt deze achterstand momenteel 'gemeentegewijs' weg. Voor Tynaarlo betekent dit, dat de facturatie vermoedelijk vanaf oktober 2020 wordt opgestart. Het CAK zal daarbij voor de maanden april en mei geen facturen verzenden, omdat vanwege de Corona-maatregelen in deze maanden in veel gevallen geen zorg is geleverd. VNG en VWS zijn in overleg over compensatie (door het Rijk) voor deze weggevallen inkomsten (voor Tynaarlo ongeveer € 25.000).

D. Dagbesteding en Begeleiding

Met ingang van 1 januari 2015 zijn in het kader van de decentralisaties taken overgeheveld van de AWBZ naar de door de gemeenten uit te voeren Wmo. De belangrijkste uitgaven betreffen hierbij de uitgaven voor dagbesteding en individuele begeleiding. Hierbij wordt de zorg zowel in natura (ZIN) als in de vorm van Persoonsgebonden Budgetten (PGB's) verstrekt. In onderstaande grafieken wordt de ontwikkeling in de verschillende uitgaven weergegeven.

Zorg in Natura (verwachte uitgaven € 2.396.000)

De ontwikkeling in de uitgaven voor begeleiding en dagbesteding (zorg in natura) is als volgt:

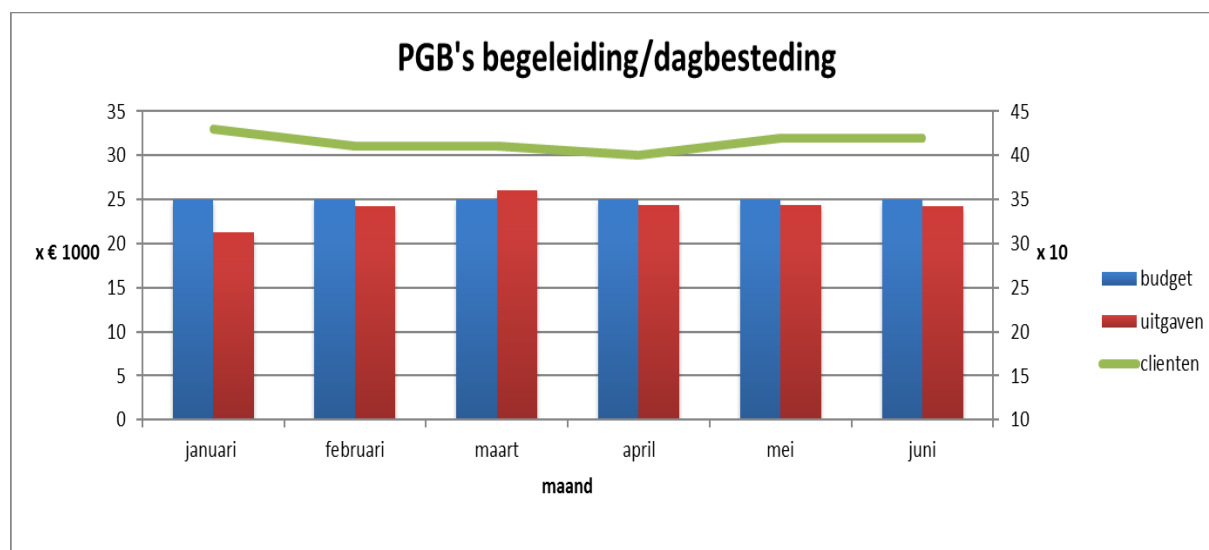

Het aantal cliënten met dagbesteding/begeleiding in natura is in de loop van 2019 afgenomen van 291 op 1 juni 2019 naar 271 in februari 2020. In juni 2020 bedroeg het aantal cliënten met dagbesteding/begeleiding in natura 284.

Voor 2019 werden de uitgaven op € 2.500.000 geraamd; de werkelijke uitgaven bedroegen € 2.290.000. De uitgaven worden voor 2020 begroot op € 2.400.000. Vermeldenswaard is verder, dat voor deze zorg per 1 juni 2020 nieuwe contracten zijn afgesloten. De verwachte uitgaven in juni 2020 zijn echter nagenoeg identiek aan die in mei 2020.

PGB's begeleiding/ dagbesteding (verwachte uitgaven € 300.000)

Voor dagbesteding/begeleiding worden, naast zorg in natura, ook PGB's beschikbaar gesteld. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de PGB's voor dagbesteding/begeleiding weergegeven.

In januari 2018 hadden 50 cliënten een PGB voor begeleiding/dagbesteding. Sindsdien is het aantal gedaald naar 40. In juli 2019 steeg het aantal naar 46, om vervolgens weer te dalen naar 43 (vanaf januari 2020). In juni 2020 hadden 42 cliënten een PGB voor begeleiding/dagbesteding.

De uitgaven voor de PGB's begeleiding/dagbesteding zijn voor 2020 gebaseerd op de aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB) betaalde voorschotten in de eerste acht maanden van 2020. Op grond daarvan worden uitgaven verwacht van ongeveer € 25.000 per maand. Op jaarbasis is dat € 300.000. De kosten van deze PGB's bedroegen in 2019 € 322.000.

De SVB maakt begin oktober een prognose van de werkelijk te verwachten uitgaven voor het hele jaar en past de voorschotten in het vierde kwartaal daarop aan.

E. Beschermd Wonen

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. De financiering daarvan loopt nu nog via onze centrumgemeente Assen. Vanaf 2022 zal er namelijk een ander, gedecentraliseerd, verdeelmodel worden gehanteerd.

Het aandeel van de gemeente Tynaarlo in het totale budget voor Beschermd Wonen zorgde in 2017 voor een positief resultaat van € 657.000. Het positieve resultaat over 2018 was ruim € 488.000 en over 2019 € 652.000. Voor 2020 wordt op dit moment, voorzichtigheidshalve, uitgegaan van een positief resultaat van € 500.000.

F. Wonen/rolstoelen/vervoer (verwachte uitgaven € 1.082.000)

Onder deze Wmo-voorzieningen vallen de woonvoorzieningen, de rolstoelen, vervoermiddelen en het collectief vervoer. Het budget voor deze voorzieningen schommelt al een aantal jaren rond € 1 miljoen.

In de monitor bij de Najaarsbrief 2019 is opgemerkt dat de invoering van het abonnementstarief (eigen bijdrage) zou kunnen leiden tot een stijging van met name het aantal aanvragen voor een woonvoorziening of een individuele vervoersvoorziening, zoals bijvoorbeeld een scootmobiel. Voor rolstoelen wordt namelijk geen eigen bijdrage betaald en voor het collectief vervoer betaalt de cliënt al een eigen bijdrage in de vorm van een bedrag per gereisde kilometer, net als bij het OV.

In 2019 was inderdaad een behoorlijke stijging zichtbaar op de uitgaven voor woonvoorzieningen. Grotendeels vanwege een drietal grote woningaanpassingen, die noodzakelijk waren geworden door een acute ziekte van de betreffende cliënten, maar ook door voorzieningen als een traplift. De uitgaven voor rolstoelen en individuele vervoersvoorzieningen bleken in 2019 te zijn gedaald.

Voor 2020 is op dit moment het volgende beeld zichtbaar:

Woningaanpassingen: de uitgaven in 2020 zijn lager dan in 2019, maar hoger dan het gemiddelde bedrag waarop de begroting is gebaseerd. Hierdoor moet er op deze post € 60.000 worden bijgeraamd. De overschrijding heeft niet zozeer te maken met de kosten van grote woningaanpassingen, maar is meer het gevolg van een toegenomen aantal kleinere woningaanpassingen/woonvoorzieningen. De invoering van het abonnementstarief kan hieraan hebben bijgedragen. Vanuit de uitvoeringspraktijk wordt echter ook een toenemend aantal aanvragen voor deze voorzieningen gesignaleerd als gevolg van een tekort aan beschikbare aangepaste woningen in de gemeente, waardoor cliënten vaak niet kunnen verhuizen.

Vervoer-/Hulpmiddelen: op deze post moet € 30.000 worden bijgeraamd. Als oorzaak wordt gewezen op het faillissement van leverancier HMC. HMC is in april 2020 failliet verklaard, maar er bleken al vanaf de tweede helft van 2019 leveringsproblemen te zijn (dit verklaart ook de lagere kosten voor rolstoelen en vervoersvoorzieningen/hulpmiddelen in 2019). De nieuwe leveranciers hanteren niet alleen hogere tarieven, maar hebben daarnaast de in 2019 opgelopen achterstand bij de levering in 2020 ingelopen.

PGB Overig: in de monitor worden wel altijd de uitgaven voor de PGB's voor huishoudelijke hulp, dagbesteding / begeleiding en Jeugdzorg opgenomen, maar daarnaast is er ook nog een post 'PGB Overig'. Op deze post worden uitgaven geboekt die niet vallen onder de uitgaven ZIN, maar ook niet als PGB via de SVB worden uitbetaald. In 2020, maar ook in 2019, zijn op deze post ook uitgaven gedaan waardoor aan cliënten hulpmiddelen konden worden verstrekt, die vanwege de problemen bij HMC niet 'normaal' konden worden geleverd. De geschatte uitgaven op deze post bedragen voor 2020 € 125.000,=. Normaliter bedragen de uitgaven op deze post ongeveer € 40.000 per jaar.

3. Jeugdhulp

Zorg in natura (verwachte uitgaven € 7.820.000)

Met ingang van 1 januari 2017 wordt de Jeugdwet in NMD (Noord- en Midden Drenthe) -verband uitgevoerd. De financiële uitvoering vindt plaats per gemeente. Alleen de uitvoering van de (in omvang zeer beperkte) bovenregionale jeugdzorg, vindt plaats op Drenthebreed niveau.

Cliëntenaantallen: het aantal cliënten met zorg in natura is van 1 januari 2017 tot 1 januari 2018 gestegen van 484 naar 615. In het tweede kwartaal van 2019 is het aantal cliënten met zorg in natura gestegen tot 636 in juni 2019, om vervolgens te dalen tot 623 in februari 2020. In juni 2020 hadden 610 cliënten jeugdzorg in natura.

Uitgaven: per 1 april 2020 en 1 juni 2020 zijn met de aanbieders van zorg in natura nieuwe contracten afgesloten. Hierdoor is een goede vergelijking van de verschillende zorgproducten en van de diverse interventieniveaus voor dit jaar, maar ook in vergelijking met voorgaande jaren, niet meer goed mogelijk (appels en peren). Wél kan een vergelijking op de totale kosten worden gemaakt.

Voor de berekening van de kosten van zorg in natura voor de Jeugd is uitgegaan van de uitstaande verplichtingen over het eerste halfjaar van 2020. Peildatum was daarbij 1 september 2020. Daarbij is de, op ervaring gebaseerde, aanname dat 90% van deze verplichtingen wordt verzilverd.

De uitgaven van de zorg in natura worden in de grafiek hieronder weergegeven. De uitgaven voor jeugdzorg in natura bedroegen in 2019 € 7.886.000. Voor 2020 is op dit moment een lichte daling van de kosten zichtbaar (de verwachte uitgaven bedragen € 7.820.000), terwijl bij de Voorjaarsbrief nog een stijging werd verwacht. Als mogelijke oorzaken van de gesignaleerde kostendaling worden genoemd:

- positieve effecten van de (extra) inzet van de Praktijkondersteuners Huisarts (POH);
- positieve effecten van de nieuwe inkoopcontracten;
- de Corona-maatregelen.

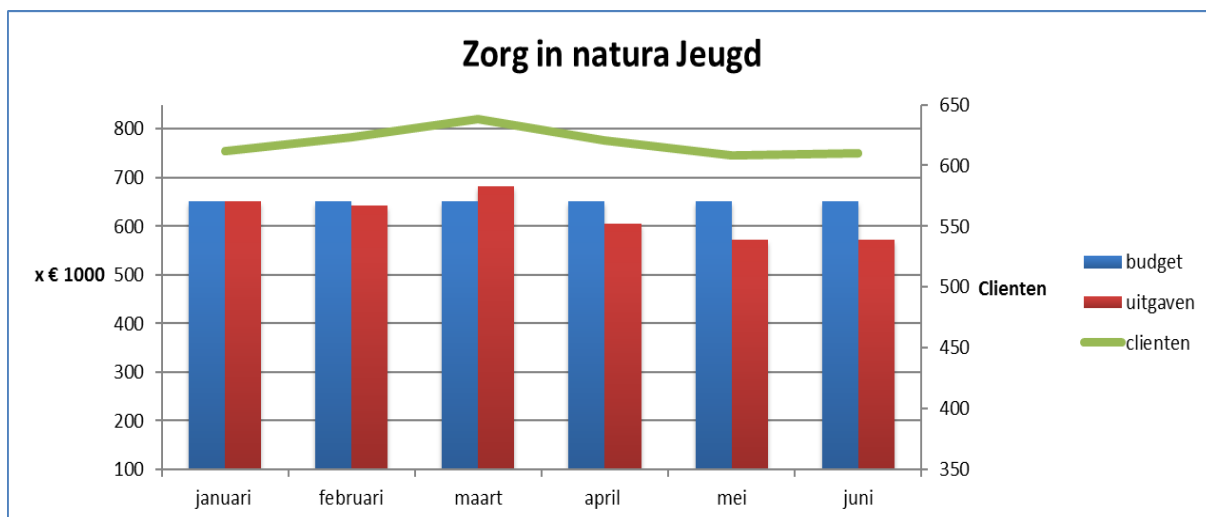
Of, en in welke mate, de genoemde oorzaken afzonderlijk bijdragen aan de daling van de kosten, is op dit moment niet goed vast te stellen. De inzet van de POH'ers wordt sinds juli 2019 gemonitord; over de effecten wordt in het kader van het maatregelenpakket gerapporteerd. De verwachting is, dat een goede analyse van de effecten van de nieuwe inkoopcontracten en van de Corona-maatregelen pas begin 2021 kan worden gemaakt.

Nieuwe producten: de prognose van de zorgkosten voor de Jeugd is gebaseerd op de aanname dat 90% van de uitstaande verplichtingen wordt verzilverd. Bij een aantal nieuwe Jeugdproducten (de zogenaamde 'Jeugd GGZ specifiek'), kan deze methode vanaf 1 april 2020 echter niet meer worden gehanteerd. Voor deze producten wordt (bij facturatie) namelijk geen vast bedrag per maand betaald, maar wordt betaald op basis van de facturatie voor de werkelijke zorg/behandeling (op minutenbasis). De prognose voor deze uitgaven is dan ook gebaseerd op de op 1 september 2020 gefactureerde zorg (over de maanden april tot en met juni 2020). De totale kosten zijn op deze manier vanaf 1 april 2020 per maand ruim € 70.000 lager dan in de drie maanden daarvoor. Deze kosten kunnen echter nog oplopen, omdat niet alle aanbieders tijdig factureren, of omdat indicaties nog niet administratief zijn verwerkt.

Ook de Corona-maatregelen kunnen een rol hebben gespeeld in de toch wel opvallende daling van deze kosten, wanneer er als gevolg van de maatregelen minder zorg is verleend en daardoor ook minder is gefactureerd. Ook schoolvakanties kunnen in de betreffende maanden effect hebben op de kosten van deze nieuwe Jeugdproducten.

Wat bij de uitgaven verder opvalt, is dat de kosten voor dyslexiezorg vanaf 1 april 2020 lager uitvallen. Dit kan verband houden met de situatie op de scholen, waardoor vanuit de scholen minder aanmeldingen voor deze vorm van zorg zijn gedaan. Vanaf september zou hier dus weer een 'normalisatie' en zelfs een inhaalslag kunnen worden verwacht.

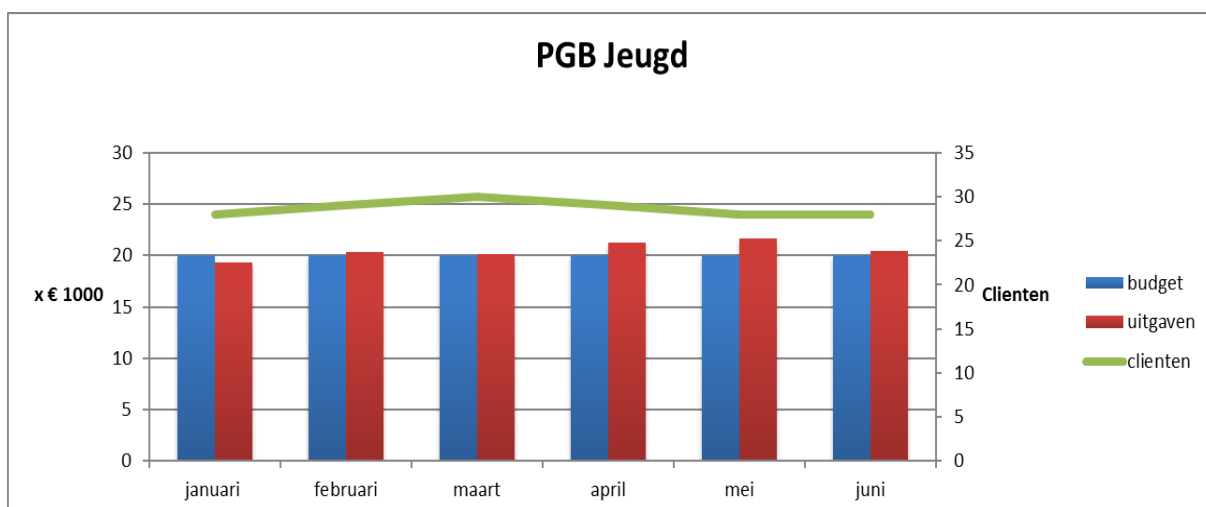
Vanwege deze onzekerheden is bij de prognose ook niet uitgegaan van een structurele daling van de zorgkosten vanaf 1 april 2020 met € 70.000 per maand.

PGB's Jeugd (verwachte uitgaven € 240.000)

Het aantal cliënten met een Jeugd-PGB is al geruime tijd vrij constant, namelijk rond de 30. In de maand juni 2020 ontvingen 28 cliënten een Jeugd-PGB. De uitgaven zijn in 2019, in vergelijking met 2018, gedaald van € 315.000 naar € 244.000. De uitgaven voor 2020 zijn gebaseerd op de aan de SVB betaalde voorschotten in de eerste acht maanden van 2020. Op grond daarvan worden uitgaven verwacht van ongeveer € 20.000 per maand. Op jaarbasis is dat € 240.000.

De SVB maakt begin oktober een prognose van de werkelijk te verwachten uitgaven voor het hele jaar en past de voorschotten in het vierde kwartaal daarop aan.

Bovenregionale jeugdhulp

De bovenregionale jeugdzorg wordt door de coördinerende gemeente Hoogeveen uitgevoerd. De kosten worden in rekening gebracht bij de betreffende gemeente. Over 2019 bedroegen de kosten ruim € 31.000. Voor 2020 worden de kosten geraamd op € 33.620.

NB: sinds 2019 komt het grootste deel van de kosten die voorheen via de gemeente Hoogeveen werden betaald rechtstreeks voor rekening van de betreffende gemeente. Binnen het totale gemeentelijke budget voor de jeugdzorg is hier dus sprake van overheveling van kosten, niet van minder kosten.

4. Participatie

WPDA heeft een bestuursrapportage opgesteld met daarin een verantwoording over de periode januari tot en met juni 2020. De Coronacrisis heeft geleid tot verregaande contact-beperkende maatregelen die een uitzonderlijke val in economische activiteiten tot gevolg heeft gehad. Net als iedereen merken ook onze inwoners en de WPDA de gevolgen van deze crisis. Het aantal aanvragen voor bijstand is in de eerste maanden na de uitbraak met ongeveer 55% gestegen t.o.v. de voorgaande maanden. Daarnaast merkt WPDA dat het lastiger is om cliënten op de arbeidsmarkt te plaatsen.

Gelukkig ziet WPDA met name voor onze meest kwetsbare doelgroepen dat werkgevers de zorg voor deze (aanstaande) medewerkers delen, en cliënten middels een baanafsprakbaan in hun organisatie opnemen. Hierdoor lukt het WPDA om de gemaakte prestatieafpraak over het aantal cliënten uit het doelgroepenregister met een betaalde afspraakbaan en over het verhogen van de arbeidsparticipatie met 5 procentpunt te realiseren.

Wat gaat goed

Van de tien prestatie-indicatoren ligt WPDA voor zes op koers om de ambitie dit jaar ondanks de Corona-crisis te behalen. Het betreft hier de volgende indicatoren.

- Eind 2020 hebben 190 van de 525 personen uit het doelgroepenregister een betaalde (afpraak)baan;
- De arbeidsparticipatie van cliënten uit het doelgroepenregister stijgt van 31% naar 36%;
- 40 van de 400 bijstandsgerechtigde statushouders gaan geheel of gedeeltelijk aan het werk;
- Eind 2020 zijn er 60 banen gerealiseerd voor mensen met een indicatie beschut werk (mits er voldoende mensen met een indicatie zijn die in staat zijn om te werken);
- Het aantal juiste beslissingen met betrekking tot de uitkeringsverstrekking is > 99%;
- Eind 2020 is van alle bijstandsgerechtigden in de route vrijwilliger in beeld of zij maatschappelijk actief zijn en welke activiteit zij uitvoeren.

Wat gaat minder goed

Er zijn vier indicatoren waar WPDA de gestelde ambitie uit de prestatieovereenkomst niet haalt:

- In 2020 stromen 700 personen geheel of gedeeltelijk uit de bijstand naar betaald werk, ondernemerschap of onderwijs. In het eerste half jaar is deze prestatieafpraak gerealiseerd voor 280 cliënten. De verklaring hiervoor is dat veel normaal kansrijke branches in het Noorden het nu zwaar hebben. Tegelijkertijd ontstaan er ook kansen en groei in andere branches, zoals bijvoorbeeld bij verschillende klantcontactcentra. WPDA speelt op deze ontwikkeling in;
- In 2020 zijn minimaal 380 personen in de Wsw werkzaam bij reguliere bedrijven, waarvan 130 als gevolg van de detachering van medewerkers in de BOR.
Het aantal cliënten met een Sw-indicatie dat bij regulieren bedrijven werkzaam is, via detachering of begeleid werken, bedraagt 349 en is hiermee 31 personen minder dan de prestatieafpraak. De verklaring hiervoor is dat de uitstroom vanwege AOW en arbeidsongeschiktheid bij deze doelgroep hoog is en dat dit niet kan worden gecompenseerd door nieuwe instroom. Ook heeft sinds de start van de Corona-maatregelen geen nieuwe instroom in de detacheringen en begeleid werken kunnen plaatsvinden;
- 300 personen krijgen een aanbod om de voorzieningenwijzer in te vullen.
In het eerste halfjaar is aan 28 cliënten het aanbod gedaan om de Voorzieningenwijzer in te zetten. De verklaring hiervoor is dat WPDA merkt dat het niet fysiek spreken van cliënten de drempel vergroot om gebruik te maken van de Voorzieningenwijzer. WPDA gaat onderzoeken op welke andere manieren dit instrument ingezet kan worden. De Voorzieningenwijzer vormt een essentieel onderdeel bij het ondersteunen van cliënten bij financiële problematiek;
- Het lukt om 180 cliënten te stimuleren om gebruik te maken van de Voorzieningenwijzer.
13 cliënten hebben gebruik gemaakt van het aanbod van de Voorzieningenwijzer. De verklaring hiervoor wordt gegeven bij de vorige prestatieafpraak.

Ontwikkelingen uitkeringen en SW

Aantallen*	Rekening 2019	Begroting 2020	Prognose 2020	Realisatie 2020 t/m juni	Vershil prognose - begroting
Uitkeringen participatiewet	358	370	348	342	-21
IOAW	48	46	40	40	-7
IOAZ	2	3	5	5	1
Bbz2004 starters	5	5	7	7	2
Bbz2004 gevestigden	5	0	5	5	5
Zak- en kleedgeld	87	82	94	91	11
Subtotaal uitkeringen	504	507	498	490	-9
Sociale Werkvoorziening (Aja)	64	59	56	57	-3
Nieuw beschut	5	11	7	5	-4
* Let op: alle aantallen zijn gemiddelden, behalve Nieuw Beschut (dit zijn ultimo standen).					

Aantallen meedoen

Activering en meedoen aantallen	Rekening 2019	Begroting 2020	Prognose 2020	Realisatie 2020 t/m juni	Vershil prognose - begroting
Meedoen kinderen (incl. voorgezet onderwijs)	191	212	212	0	0
Brugklassers	16	23	23	0	0
PC's voor brugklassers	17	26	26	0	0
Internetvergoeding	0	0	0	0	0
Totaal	504	507	498	490	-9

Financieel

Op totaalniveau is de eigen bijdrage van de drie deelnemende gemeenten op dit moment € 1.376.000 hoger dan begroot. Dit is echter zonder de steunmaatregelen vanuit het Rijk die na het opstellen van de bestuursrapportage bekend zijn geworden. Na het opstellen van de bestuursrapportage is een extra compensatie voor Sw-bedrijven afgekondigd van landelijk € 50 miljoen. Tevens is er een compensatie aangekondigd voor het macrobudget van de uitkeringen n.a.v. de Coronacrisis. De precieze financiële gevolgen worden in de septembercirculaire bekend gemaakt, maar zullen dus een lagere gemeentelijke bijdrage betekenen aan WPDA.

Voor Tynaarlo verwacht WPDA voor 2020 een voordeel van € 198.000,-. Er zijn nog diverse onzekerheden en zoals gezegd zijn de precieze financiële gevolgen later bekend.

Uitkeringen Participatiewet

Afgezet tegen de begroting vallen de uitkeringslasten voor Tynaarlo € 93.000,- lager uit. Er is sprake van een volumevoordeel van 9 uitkeringen en van een prijsvoordeel. De loonkostensubsidies vallen € 165.000,- lager uit dan begroot. De reden hiervoor is dat er minder structurele en incidentele loonkostensubsidies verstrekt zijn voor Tynaarlo.

Anderzijds vallen de nieuw geboekte debiteuren € 69.000,- hoger uit dan begroot en is het voorlopig budget voor de Uitkeringen Participatiewet door verschillende bijstellingen € 463.000,- lager dan begroot.

Loonkosten en Rijksbijdrage SW

Voor wat betreft de loonkosten (en Rijksbijdrage) ziet WPDA een sterkere daling van de Sw-populatie dan begroot. Per saldo is er sprake van een stijging van de loonkosten Wsw van € 323.000 (verwerking cao en lager aantal aja) en een stijging van de Rijksbijdrage van € 2,0 miljoen. Deze cijfers gelden voor de drie gemeenten samen. De gemeentelijke bijdrage *daalt* hierdoor voor Tynaarlo met ongeveer € 149.000,- ten opzichte van de begroting. De compensatie vanuit het Rijk voor omzetverlies van Sw-bedrijven, over de periode maart tot en met juni, is hierin meegenomen. De compensatie die is aangekondigd voor de periode na juli nog niet. Deze compensatie zal samen met de wijzigingen volgend uit de septembercirculaire in een memo aan het bestuur kenbaar worden gemaakt.

Brutomarge en Detacheringen

De Coronacrisis heeft grote gevolgen voor de detacheringsopbrengsten en de brutomarge van iWerk. Veel cliënten hebben langere tijd niet kunnen werken vanwege de Corona-maatregelen, en sommigen kunnen dat nog steeds niet. In totaal bedraagt het omzetverlies door de Coronacrisis in 2020 ongeveer € 850.000. Het verwachte omzetverlies wordt volledig gecompenseerd door de steunmaatregelen vanuit het rijk (via Rijksbijdrage Sw).

De transitie van de BOR naar de gemeenten heeft niet geleid tot een begrotingswijziging maar moet wel worden meegenomen in het vergelijk met de begrote cijfers. Deze transitie heeft kostenneutraal plaatsgevonden maar betekent voor WPDA een verlaging van de brutomarge en bedrijfsvoeringkosten van € 1,5 miljoen. Per saldo ontstaat dus een afwijking van de begrote gemeentelijke bijdrage van € 2,3 miljoen. Voor Tynaarlo betekent dit een afwijking van de gemeentelijke bijdrage van € 347.000,-.

Re-integratiebudget

Door de Coronamaatregelen zijn veel re-integratietrajecten stil komen te liggen. Ondanks de aanpassingen die momenteel plaatsvinden om de re-integratievoorziening verantwoord te kunnen hervatten leidt deze ontwikkeling tot een forse vermindering van de uitgaven. WPDA verwacht in totaal ruim € 1,1 miljoen *lager* uit te komen dan begroot. Voor Tynaarlo wordt een daling van € 194.000,- verwacht.

Organisatie

Nadat de begroting is vastgesteld heeft zich een aantal wijzigingen voorgedaan die van invloed zijn op de bedrijfsvoeringlasten (zowel op het personeelsbudget als de overige bedrijfsvoering). De prognose van de personeelslasten ligt in lijn met het daadwerkelijk beschikbaar budget. De overige bedrijfsvoeringkosten vallen door incidentele meevallers € 360.000 lager uit dan het beschikbare budget. Tezamen met extra incidentele baten daalt hierdoor de gemeentelijke bijdrage. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting is de totale gemeentelijke bijdrage per saldo ongeveer 2,2 miljoen *lager*. Voor Tynaarlo is de gemeentelijke bijdrage € 321.000,- lager. Tevens is hiermee invulling gegeven aan de taakstelling van 2020.

5. Klachten en bezwaarschriften

Binnengekomen klachten:

In het tweede kwartaal van 2020 zijn er twee klachten ontvangen (en afgehandeld) die betrekking hadden op het sociaal domein. Ter vergelijking: in het eerste kwartaal van 2020 waren er 14 klachten binnengekomen.

Eén klacht betrof de lange duur van de bezwaarschriftenprocedure in verband met een gehandicaptenparkeerkaart, en het toesturen van een tweede nota voor de kosten van die kaart, terwijl de eerste nota al was betaald. De klacht over de lange duur van de procedure was gegrond, ook al was de vertraging deels toe te schrijven aan de Corona-maatregelen. De tweede nota bleek inderdaad onterecht te zijn verzonden. Hiervoor zijn excuses aangeboden.

De tweede klacht had betrekking op het vragen van medisch advies door de gemeente naar aanleiding van een ingediende aanvraag voor een gehandicaptenparkeerkaart. Dezelfde dag nog is contact opgenomen met de indiener van de klacht. Daarbij is uitleg gegeven over de gevolgde procedure. De indiener gaf daarop aan dat het hem nu duidelijk is waarom de gemeente zo heeft gehandeld.

Bezwaarschriften:

In 2020 waren in de periode tot het verschijnen van de Voorjaarsbrief vijf bezwaarschriften binnengekomen. Sindsdien zijn geen nieuwe bezwaarschriften ingediend.

Drie bezwaarschriften hadden betrekking op een niet-toegekende gehandicaptenparkeerkaart. Hiervan is inmiddels, na overleg met de indiener, één bezwaarschrift afgehandeld. In deze zaak is een nieuw medisch advies gevraagd, waarop is besloten alsnog de gevraagde gehandicaptenparkeerkaart toe te kennen.

Een tweede bezwaarschrift bleek te zijn ingediend voordat er een besluit was genomen (een zogenaamd prematuur bezwaar). Inmiddels is in die zaak wel een besluit genomen en heeft de indiener de gelegenheid gekregen om de gronden van het bezwaar aan te vullen. De zaak wordt op verzoek van de indiener van het bezwaarschrift nu op korte termijn zonder hoorzitting behandeld door de commissie.

Het derde bezwaarschrift dat betrekking had op een gehandicaptenparkeerkaart is voor advies voorgelegd aan de bezwaarschriftencommissie. In overleg met de indiener heeft de commissie het bezwaarschrift, vanwege de corona-maatregelen, zonder hoorzitting afgehandeld. Het bezwaarschrift is, conform het advies van de commissie, ongegrond verklaard.

Een van de twee andere bezwaarschriften had betrekking op een aangevraagd PGB. Omdat de indiener heeft verzuimd om de gronden van het bezwaar aan te leveren (hiervoor was een termijn gesteld), gaat de secretaris van de commissie nu contact met de indiener opnemen over de verdere afhandeling.

Het vijfde bezwaarschrift betrof het niet vergoeden van de kosten van een uitgevoerd onderzoek bij een jeugdige. De secretaris heeft de betreffende afdeling gevraagd om contact met de indiener op te nemen en nadere uitleg te geven over het genomen besluit. Mogelijk resulteert dit in het intrekken van het bezwaar

Bijlage 3: Impactanalyse COVID-19

Inleiding

In februari 2020 kregen we te maken met de uitbraak van het COVID-19 (corona)virus. Deze wereldwijde uitbraak heeft zowel maatschappelijke als economische effecten, waardoor van een crisis kan worden gesproken. De consequenties van deze crisis nemen steeds concretere vormen aan. Tegelijkertijd blijven ook nog veel onzekerheden bestaan, bijvoorbeeld wat de gevolgen zijn van de 'tweede golf' zoals die zich op dit moment lijkt te ontwikkelen. Om de impact van deze crisis op de financiële positie van de gemeente en de bijbehorende risico's in beeld te brengen is een analyse uitgevoerd, een zogenaamde impact analyse. Deze analyse is voor het eerst opgenomen in de voorjaarsbrief 2020. Dit is een update van de eerste analyse.

Tijdens het opstellen van de analyse is in beeld gebracht welke financiële effecten op dit moment bekend zijn. Waar mogelijk is dit ook gekwantificeerd. Over het algemeen betreffen dit inschattingen tot 1 oktober. Hoewel de analyse zorgvuldig is opgesteld, blijft het een momentopname in een periode waarin nog steeds veel onzeker en onduidelijk is. De impact analyse heeft daarmee ook niet het doel om een volledig, limitatief overzicht te geven van alle consequenties. We willen zoveel mogelijk inzicht geven, met de kennis van nu, in de voornaamste consequenties van de COVID-19 pandemie op onze gemeentelijke taken en financiën. Dit is een doorlopend dynamisch proces van monitoring. We beschrijven eerst welke middelen zijn ontvangen van het Rijk als steunpakket. Vervolgens beschrijven we voor de diverse beleidsterreinen welke effecten we zien of verwachten als gevolg van COVID-19. Bij een aantal onderwerpen nemen we een concreet bedrag op wat we voor nu als effect zien. De genoemde bedragen zijn dus nog niet definitief en de aanvullende kosten (of lagere inkomsten) zouden nog verder op kunnen lopen. Aan het eind van 2020 worden de daadwerkelijke kosten geïnventariseerd en verrekend met de middelen die we vanuit het Rijk ontvangen.

De structurele effecten van de pandemie op de gemeentelijk financiën zijn op dit moment dusdanig moeilijk in te schatten dat we hier nog geen concrete uitspraken over doen.

Steunpakket COVID-19 vanuit het Rijk

Het Rijk heeft op een aantal manieren ondersteuning geboden om de effecten van de pandemie op te vangen. Eén van de steunmaatregelen betreft een financiële bijdrage aan de gemeenten om de nadelige effecten (gedeeltelijk) op te vangen. In 2020 hebben wij de volgende bedragen ontvangen:

Onderwerp	Bedrag 2020
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	112.785
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	56.558
Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	23.668
Buurt- en dorpshuizen	22.672
Vrijwilligersorganisaties jeugd	15.281
Toezicht en handhaving	85.125
Precariobelasting en markt- en evenementenleges (DU)	76.936
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (DU)	50.830
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief) (DU)	33.497
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivn Covid-19 (DU)	77.069
Compensatie toeristen- en parkeerbelasting (DU)	102.000
Lokale culturele voorzieningen (1 ^e steunpakket)	94.339
Lokale culturele voorzieningen (2 ^e steunpakket)	92.476
Totaal	843.235

Daarnaast zijn er nog een aantal compensatieregelingen die via de gemeente lopen, maar waarbij bijvoorbeeld een vergoeding op basis van werkelijke kosten wordt vergoed (of naar rato indien meer wordt aangevraagd dan beschikbaar is aan budget). Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan:

- Compensatie voor misgelopen inkomsten van verhuur sportaccommodaties.
- Uitgaven t.b.v. Tozo-regeling.
- Extra uitgaven van de GGD's (regeling loopt mogelijk rechtstreeks via GGD en Rijk).

Waar mogelijk wordt gebruikt gemaakt van de aangeboden compensatieregelingen.

Uitwerking van extra uitgaven en lagere inkomsten

Algemeen

Het algemene beeld is dat binnen veel budgetten alternatieve uitgaven zijn gedaan, maar niet per definitie meer kosten zijn gemaakt dan aan budget beschikbaar is. Daarnaast zien we ook dat veel medewerkers hun werktijd op een alternatieve manier in hebben moeten vullen. Voor de medewerkers in het primaire proces geldt over het algemeen dat de werkzaamheden veelal zijn doorgegaan. Voor sommige medewerkers betekende dat het werk tijdelijk volledig was weggevallen en andere groepen medewerkers hebben hun werktijd op een andere manier in kunnen zetten. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als toezichthouder in de gemeente. Over het algemeen geldt voor dit soort alternatieve invulling dat het niet tot extra kosten leidt maar dat dit binnen de bestaande budgetten wordt opgelost.

Bedrijfsvoering

Thuiswerken blijft de norm

Extra uitgaven: circa € 40.000

Thuiswerken blijft zoveel mogelijk de norm. Met name in de beginperiode van de maatregelen omtrent COVID-19 betekende dit voor medewerkers dat ze niet de normale eigen werkzaamheden uit konden voeren. Hoewel we in de afgelopen jaren ingezet hebben op digitaliseren was nog niet iedereen voorzien van alle middelen om thuis te kunnen werken. Hierdoor zijn door de gemeente veel extra materialen aangeschaft om het thuiswerken voor zoveel mogelijk medewerkers mogelijk te maken.

Uitvoering van projecten

Extra uitgaven: p.m.

In onze begroting houden wij er rekening mee dat we loonkosten kunnen doorbelasten naar projecten indien een medewerker daar een ureninzet voor pleegt. Doordat een aantal projecten tijdelijk stil zijn komen te liggen of in een lager tempo zijn voortgezet kunnen naar verwachting geen/minder loonkosten doorbelast worden naar de betreffende projecten.

Extra schoonmaak

Extra uitgaven € 10.000

Eén van de getroffen maatregelen als gevolg van COVID-19 houdt in dat we de gemeentelijke gebouwen vaker schoonmaken en meer uitgaven doen voor het aanschaffen van hygiënemiddelen.

Gemeentelijke inkomsten

Toeristenbelasting

Minder inkomsten: Circa € 102.000

Vanwege de reisbeperking is, met name in het begin van de pandemie, het toerisme minder op gang gekomen. Een exacte inschatting van de lagere inkomsten is lastig te maken omdat we pas aan het eind van het jaar inzicht krijgen in het totaal aantal overnachtingen in de gemeente. Op dit moment gaan we uit van de ramingen die het Rijk heeft gemaakt.

Uitstel van betaling

Eén van de maatregelen die in Drents verband zijn afgesproken omvat dat we coulant omgaan met betalingsregelingen. Hoewel uitstel van een betaling niet per definitie betekent dat we geen inkomsten meer hebben, kan het zijn dat ondernemers in de tussentijd failliet gaan waardoor inkomsten niet meer binnen gaan komen.

Invorderingskosten

Minder inkomsten: € 68.000, minder uitgaven

€ 15.000

Wanneer betalingen niet ontvangen worden wordt normaal gesproken een invorderingstraject opgestart. De kosten voor deze trajecten worden normaal gesproken volledig doorbelast aan de debiteur. Hiervoor hebben wij in de begroting een bedrag opgenomen. Doordat geen invorderings-

trajecten zijn opgestart ontvangen we ook geen inkomsten. Tegelijkertijd is een deel van de uitgaven weggevallen waardoor we ook een voordeel op de lasten zien ontstaan.

Inning OZB, afval, riool en overige heffingen

Bij de inning van de onroerende zaakbelasting constateren wij dat we ten opzichte van 2019 achterlopen met de inkomsten. Het zal meer tijd in beslag nemen om de openstaande vorderingen te innen. Op dit moment is voor een bedrag van circa € 70.000 aan uitstel van betaling aangevraagd. Vooralsnog wordt er niet vanuit gegaan dat we dit moeten afboeken.

Leges burgerzaken

Minder inkomsten € 40.000, minder uitgaven € 8.000

We zien een afwijkend aantal aan uitgegeven paspoorten, ID-kaarten en rijbewijzen dan wij ten opzichte van de verloopdata van deze documenten zouden verwachten. Het lijkt erop dat inwoners wachten met het verlengen van een paspoort/ID-kaart waardoor wij minder inkomsten realiseren in 2020. Doordat we ook geen producten hoeven in te kopen, zien we ook een voordeel op de lasten. Daarnaast zien wij ook een terugloop in het aantal huwelijken. Dit leidt eveneens tot lagere inkomsten.

Verhuur van sportaccommodaties

Minder inkomsten € 70.000, extra uitgaven circa

€ 35.000

Doordat de sportaccommodaties in onze gemeente een aantal maanden gesloten zijn geweest zijn ook geen huurinkomsten ontvangen voor deze accommodaties. De vaste lasten liepen veelal door. Daarnaast zijn voor het heropenen en verhuren van de sportaccommodaties diverse kostenposten naar voren gekomen om ervoor zorg te kunnen dragen dat er weer veilig gesport kan worden.

Inkomsten marktgeden

Minder inkomsten € 150.000, minder uitgaven

€ 130.000

Doordat veel markten niet zijn doorgedaan ontvangen wij geen marktgeden. Daarnaast zien wij ook lagere uitgaven omdat er geen tijd en geld ingezet hoeft te worden om de markten te organiseren.

Drank-, horeca-, evenementenvergunningen

Minder inkomsten € 16.000

Ten aanzien van de vergunningen die wij normaal gesproken afgeven voor drank/horeca en evenementen zien wij een terugloop in het aantal aanvragen en daarmee ook van de inkomsten.

Sociaal domein

Extra kosten: p.m.

WMO en Jeugd: continuïteit financiering zorgaanbieders/Rijkscompensatie

Onzekerheid bestaat of de door de gemeente gecontracteerde zorgaanbieders in staat zijn de geïndiceerde zorg daadwerkelijk te leveren als gevolg van de COVID-19 pandemie. Hierdoor lopen deze aanbieders het gevaar de financiering van de contractpartijen niet te ontvangen waarmee deze aanbieders in financiële problemen kunnen komen. Over de continuïteit van financiering in het sociaal domein zijn tussen het Rijk en VNG afspraken gemaakt. De compensatieregelingen vanuit het Rijk zijn nog onzeker, evenals de financiële gevolgen van COVID-19. Het college heeft reeds besloten om financieel bij te dragen bij aanbieders waar nodig, waarbij de (nog) te ontvangen Rijksmiddelen als kader stellende maximale bijdrage zijn opgenomen.

Jeugdzorg, WMO en Beschermd wonen:

In verband met de continuïteit van de financiering van de zorgaanbieders heeft het college van B&W ingestemd met een drietal maatregelen met betrekking tot de kostenvergoeding aan zorgaanbieders:

1. De zorg wordt verleend, maar wellicht op andere wijze: Dit loopt via het reguliere proces van declaraties. Het betreft hier de levering van zorg in welke vorm dan ook, mits geleverd, geïndiceerd en conform indicatie.
2. Aanbieders maken meerkosten: als dit het geval is, moeten aanbieders deze meerkosten inzichtelijk maken. Deze kosten worden getoetst door de contractmanager en vervolgens volledig vergoed op declaratiebasis. Ook als tussentijdse bevoorschotting nodig is omdat de meerkosten tot liquiditeitsproblemen leiden, wordt dit door de contractmanager getoetst.
3. Aanbieders leveren geen zorg of slechts beperkt zorg, maar maken wel kosten. Ook dit loopt via het reguliere proces van indicaties. Onze methodiek van resultaatgericht financieren leidt ertoe dat geleverde zorg in de betreffende periode conform het tarief wordt vergoed.

De maatregelen gelden voor de periode 1 maart tot 1 juni 2020. Met dit besluit worden een aantal risico's geaccepteerd op het gebied van rechtmatigheid en financiën. De dienstverlening en de daaraan gekoppelde financiering en verantwoording verloopt niet in alle gevallen conform het vastgestelde normenkader(rechtmatigheid). De gemeente loopt tevens een aantal financiële risico's die samenhangen met de hoogte en voorwaarden van de te verstrekken rijksvergoeding. We lopen bijvoorbeeld een risico wanneer we 80% betalen als bevoorschotting, maar bijvoorbeeld maar 50% van het Rijk gecompenseerd krijgen. Het uitgangspunt is dat eventuele meerkosten van de gemeente gedekt worden uit de rijksbijdragen. Op dit moment zijn wij nog niet in staat een betrouwbare inschatting te geven van de uiteindelijke financiële gevolgen voor de gemeente.

Wat de maatregelen 1 & 3 betreft wordt aangegeven dat er geen duidelijk verschil merkbaar is tussen de declaraties over het eerste kwartaal van 2020 en die over het tweede kwartaal. Wel zijn de totale kosten van de jeugdzorg in natura vanaf 1 april 2020 per maand gemiddeld € 70.000 lager dan daarvoor. Deze kostendaling kan echter ook zijn veroorzaakt door een aantal nieuwe Jeugdproducten (de zogenaamde 'Jeugd GGZ specifiek'), waarvoor vanaf 1 april 2020 sowieso geen vast bedrag per maand meer wordt betaald, maar wordt betaald op basis van de facturatie voor de werkelijke zorg/behandeling (op minutenbasis). Wanneer minder zorg wordt verleend, wordt ook minder betaald. De COVID-19 maatregelen kunnen dit effect natuurlijk wel versterken.

Wat verder opvalt, is dat de kosten voor dyslexiezorg vanaf 1 april 2020 lager uitvallen. Dit kan verband houden met de situatie op de scholen, waardoor vanuit de scholen minder aanmeldingen voor deze vorm van zorg zijn gedaan. Vanaf september zou hier dus weer een 'normalisatie' en zelfs een inhaalslag kunnen worden verwacht.

De contractmanager heeft van een aantal aanbieders declaraties ontvangen voor meerkosten (maatregel 2). Deze declaraties zullen vanaf 1 oktober 2020 (in NMD-verband) worden getoetst en afgehandeld. De verwachte meerkosten voor heel 2020 zijn op dit moment nog niet goed in te schatten.

Compensatie zorgvervoer:

Het college heeft besloten de aanbieders van zorgvervoer in de periode 1 maart tot 1 juli 2020 te compenseren voor omzetsdaling ten gevolge van de COVID-19 pandemie. De vervoerders hebben ook gebruik gemaakt van deze regeling. Daarbij zijn werkelijk verreden ritten normaal vergoed en is voor de 'niet-verreden ritten' een voorschot betaald van 80% (uitgaande van de gemiddelde omzet in een normale (pre-COVID-19) week). Verdere afhandeling van de verstrekte voorschotten moet nog plaatsvinden.

Inning eigen bijdragen sociaal domein:

Landelijk is besloten dat het CAK voor de maanden april en mei 2020 geen facturen zal verzenden, omdat vanwege de COVID-19 maatregelen in deze maanden in veel gevallen geen zorg is geleverd. VNG en VWS zijn in overleg over compensatie (door het Rijk) voor deze weggevallen inkomsten (voor Tynaarlo ongeveer € 25.000).

Inkomensvoorzieningen

Aanvragen uitkering en uitstroom naar werk

Als gevolg van een verslechtering van de economische situatie is het een reëel risico dat een sterke instroom van bijstandsgerechtigden en aanvragen bijzondere bijstand is te verwachten met extra uitvoeringskosten tot gevolg. Inwoners gaan eerst de WW in, m.u.v. jongeren. Er treedt een verlaat effect op voor Tynaarlo wanneer na deze na een bepaalde periode (afhankelijk van het arbeidsverleden) nog geen baan hebben gevonden.

Het betreft een open-einde-regeling waardoor het risico bestaat dat er een groter beroep op de regelingen wordt gedaan. De WPDA (uitvoerder van de gemeentelijke bijstandsregelingen) ziet regionaal hetzelfde beeld als landelijk, namelijk dat vooral jongeren en kwetsbare doelgroepen zijn oververtegenwoordigd. Deze doelgroep heeft vaak nog een tijdelijk of 0-uren contract. Ook doen ze

vaker seizoenswerk of werken ze in de horeca. Juist deze sectoren zijn extra hard getroffen door de maatregelen.

De crisis heeft een grote impact op de uitstroom van uitkeringsgerechtigden naar werk. De uitstroom is beduidend lager dan normaal in deze periode.

Het uiteindelijke effect van COVID-19 op de gemeentelijke begroting voor bijstandsondersteuning is op dit moment nog moeilijk op een specifiek bedrag te zetten.

Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo)

Eén van de maatregelen uit het noodpakket van het kabinet is de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers” (Tozo). De regeling is geënt op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen en ondersteunt de zelfstandig ondernemers. Deze regeling wordt uitgevoerd door de gemeenten. Onlangs is duidelijk geworden dat deze regeling ook na 1 oktober een vervolg krijgt (Tozo-3).

De gemeente wordt volledig financieel gecompenseerd voor de uitkeringskosten en uitvoeringskosten in het kader van de Tozo. De gemeente ontvangt de benodigde middelen via een nieuwe specifieke uitkering, dit betekent dat we achteraf moeten verantwoorden hoeveel precies is besteed. Onder-/overbesteding wordt op basis van de verantwoording verrekend. Om direct aan de slag te kunnen hebben de gemeenten een voorschot om de benodigde uitgaven te kunnen doen ontvangen incl. beschikking. Voor de gemeente Tynaarlo betekent het dat wij op voorschotbasis bijna 5,9 miljoen hebben ontvangen. Afhankelijk van het aantal aanvragen en monitoring hiervan zal het kabinet bezien of verdere bevoorschotting noodzakelijk is. Het risico op voorfinanciering bestaat en niet te declareren organisatorische dan wel uitvoeringskosten.

Schuldhelpverlening en armoedebeleid

De COVID-19 pandemie kan leiden tot een toename van schulden en armoede en daarmee op een toenemend beroep de schuldhelpverleningen en de gemeentelijke armoederegelingen. Op dit moment is nog geen zicht of en in hoeverre hier sprake is van extra lasten. Onlangs is duidelijk geworden dat gemeenten van het rijk extra middelen ontvangen om een toename in de schuldhelpverlening op te vangen. Het exacte bedrag voor Tynaarlo is nog niet bekend.

Participatie

De gemeenschappelijke regeling waar de gemeente de uitvoering van de Participatiewet heeft ondergebracht (WPDA) ondervindt door de COVID-19 pandemie met name schade uit omzetverlies op de WSW-onderdelen (SW-bedrijf en detacheringen). De omvang van deze schade wordt op dit moment voor de gehele WPDA voor 2020 geschat op circa € 850.000. Vanuit het rijk is compensatie toegezegd, in ieder geval voor de inkomstenderving over de periode maart t/m juni. Er vinden nog overleggen plaats met het rijk over compensatie voor geldeden verliezen vanaf juli.

Toename – schrijnende - hulpvragen

Er is bij de jeugd sprake van een toename in crisissituaties. Dit is door de gemeente binnen de huidige bezetting opgevangen.

Impact op voortgang maatregelenpakket

Om de tekorten binnen het sociaal domein aan te kunnen pakken is in Tynaarlo een maatregelenpakket (1.0) ontwikkeld welke in de perspectievennota 2019 is vastgesteld. De eerste resultaten hiervan worden geboekt, maar de impact van COVID-19 op de voortgang van de maatregelen is nog onbekend.

Subsidies

Als gevolg van de COVID-19 pandemie is het mogelijk dat activiteiten die vanuit subsidies worden betaald niet of niet volledig uitgevoerd kunnen worden. In het pakket aan maatregelen zoals vastgesteld in Drents verband is besloten dat aantoonbare onvermijdelijke kosten wel door ons zullen worden betaald. Op dit moment kan nog niet exact aangegeven worden in welke mate er sprake zal zijn van een verlaging van de door de gemeente te verstrekken subsidies.

Grondexploitatie

Minder inkomsten: p.m.

De grondexploitaties van Ter Borch en Groote Veen hebben de laatste jaren geleid tot grote winstafdrachten van het grondbedrijf. Op dit moment zien wij nog geen effecten als we kijken naar de grondverkopen. Echter het effect van de COVID-19 pandemie op de grondexploitaties en de inkomsten daaruit zijn zeer lastig in te schatten.

Gemeenschappelijke Regelingen

Meer uitgaven: p.m.

Jaarlijks betalen we bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen voor de uitvoering van gemeentelijke taken. Net als wij, worden deze gemeenschappelijke regelingen geconfronteerd met (extra) werkzaamheden in het kader van COVID-19 pandemie.

Vanuit de Veiligheidsregio Drenthe zijn de signalen tot nu toe dat binnen de bestaande begroting geopereerd wordt, met daarbij de aanvulling dat binnen de bestaande budgetten keuzes zijn gemaakt. Hierdoor zijn diverse beleidsvoornemens niet aan bod gekomen. Door het Rijk is toegezegd dat voor de aanvullende uitgaven als gevolg van COVID-19 een (kostendekkende) vergoeding beschikbaar komt. Hierover zal nog berichtgeving moeten volgen.

De inzet van de GGD voor het uitbreiden van testen en voor bron- en contactonderzoek leidt tot extra uitgaven. Een goede inschatting van de meerkosten is nog niet te geven. Uit rapportage van de GGD voor de zomer 2020 bleek een verwacht tekort voor 2020 van € 350.000, met daarbij de kanttekening dat nog niet exact aangegeven kan worden of dit tekort volledig aan COVID-19 is toe te rekenen. Er is overleg over vergoeding vanuit het Rijk voor deze meerkosten. De verwachting is dat alle kosten gedekt zullen worden.

Ook bij Groningen Airport Eelde, waar de gemeente Tynaarlo aandeelhouder van is, zijn effecten zichtbaar. De vraag is in hoeverre deze afwijkingen zijn toe te rekenen aan de gevolgen van COVID-19. Dit is nog niet volledig duidelijk. Daarnaast is nog niet duidelijk of het tot een vraag voor een extra bijdrage van de aandeelhouders zal leiden.

Voor zover sprake zou zijn van extra kosten die niet in de begroting van de GR'en zijn op te vangen, hebben de meeste GR'en een eigen weerstandsvermogen om deze eerste extra kosten te kunnen opvangen. Daarnaast hebben wij in de berekening van ons benodigd weerstandsvermogen een bedrag opgenomen voor de risico's van verbonden partijen. Vooralsnog gaan wij ervan uit, dat we hiermee in ieder geval de eerste extra kosten kunnen opvangen.